

# Building Your Theology: Lesson One သျှင်ထီၣ်နယူၤစ့ၢ်ပိညါဒၣ်နဲ : တၢ်မၤလိ တၢ Contents

## I. Introduction တၢ်ကတိၤလၢညါ

## II. Definition အိၣ်ပညိတဖၣ်

### A. Typical Definitions အိၣ်ပညိအဒိတဖၣ်

- 1. Thomas Aquinas သိမးၤစိ အၤခွံနဲးစိ
- 2. Charles Hodge ချါလ်ဟိးၣ်
- 3. William Ames ဝုလ်ယၢၣ်အုမ်စိ
- 4. John Frame ကျိန်ဖရမ်

### B. Tendencies တၢ်ထံၣ်အသကဲးပဝးတဖၣ်

- 1. Academic Orientation တၢ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဘးတၢ်မၤလိအတိၤထီ
- 2. Life Orientation တၢ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဘးတၢ်အိၣ်မူအစ့ၢ်အကျိၤ

### C. Evaluations တၢ်ခံကွၢ်စိၤကွၢ်တဖၣ်

- 1. Academic Orientation တၢ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဘးတၢ်မၤလိအတိၤထီ
- 2. Life Orientation တၢ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဘးတၢ်အိၣ်မူအစ့ၢ်အကျိၤ

## III. Goals ဖီတၢၣ်တဖၣ်

### A. Primary Goals ဖီတၢၣ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်

- 1. Orthodoxy အိၣ်သိၣ်ဒီးစံၣ်
- 2. Orthopraxis အိၣ်သိၣ်ဖြၢစံၣ်
- 3. Orthopathos အိၣ်သိၣ်ဖၤသိးစိ

### B. Interdependence တၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သး

- 1. Orthodoxy အိၣ်သိၣ်ဒီးစံၣ်
- 2. Orthopraxis အိၣ်သိၣ်ဖြၢစံၣ်
- 3. Orthopathos အိၣ်သိၣ်ဖၤသိးစိ

### C. Proirities တၢ်လၢပကဘၣ်မၤဆိအိၣ်တဖၣ်

## IV. Topics တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတဖၣ်

- A. Options တၢ်လၢပဃုထၢသ့တဖၣ်
- B. Selections တၢ်ဃုထၢတဖၣ်

## V. Conclusion တၢ်ကတိၤလၢခံ

# သျှင်ထီၣ်နယွၤဂ့ၢ်ပိညါဒၣ်နဲ တၢ်မၤလိတၢ ယွၤဂ့ၢ်ပိညါမ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်.

## တၢ်ကတိၤလၢညါ Introduction

ယဆိမိၣ်လၢတဘျီတခါနီၣ်ပမ့ၢ်ဟးဒီးတပၢ်သးလၢပကလဲၤဖဲလဲၣ်ဖဲလဲၣ် မမ့ၢ်တခါပဟးဖဲကတုၤအလီၤန့ၣ် ဂ့ၤစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဟးကြီၤလၢတဆိမိၣ်ကတုၤဖဲလဲၣ်ဖဲလဲၣ်န့ၣ်မုၢ်သန့က့ဖဲပအိၣ်ဒီးဖိတၢ်လၢပပာ်လီၤလၢပကလဲၤတုၤတၢ်လီၤန့ၣ်, ဂ့ၤလၢပကစိၣ်ဃုၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤ, တၢ်တိၢ်ကျဲၤလီၤဒီးကျဲၤလၢပကပိၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤလိတကတိၢ်အံၤအခိၣ်တီၤလၢ သျှင်ထီၣ်နယွၤဂ့ၢ်ပိညါဒၣ်နဲ လီၤ. ပကအိၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်ပၢၢ်အကျၢၢ် တံၢ်ဖဲပသျှင်ထီၣ်ယွၤဂ့ၢ်ပိညါန့ၣ်အရ့ၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်မးအဃိပဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်တိၢ်ကျဲၤလီၤလီၤ. အဃိသတးဒီး, လၢတၢ်မၤလိတကတိၢ်အံၤ, ပကနီၤဖးပတၢ်မၤလိသၢတီၤ - တၢတတီၤ, ပကကွၢ်သကိးယွၤဂ့ၢ်ပိညါအခိပညီ, ခံတီၤတတီၤ - ပကကွၢ်ဖိတၢ်တဖၣ်လၢတၢ်မၤလိယွၤဂ့ၢ်ပိညါ, သၢတီၤတတီၤ - ပကမၤလိယွၤဂ့ၢ်ပိညါတၢ်မၤလိအခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လီၤ. ပကစးထီၣ်အိၣ်လၢတၢ်မၤလိယွၤဂ့ၢ်ပိညါအခိပညီလီၤ.

ဖဲပကွၢ်တၢ်ဂ့ၢ်အခိၣ်တီၤအံၤ, ပကတဲသကိးတၢ်သၢခါ, တၢတခါမ့ၢ်ပဲပကကွၢ်ယွၤဂ့ၢ်ပိညါအခိပညီလၢပုၤန့ၢ်ပၢၢ်ယွၤဂ့ၢ်ပိညါလွံၣ်ကအအိၣ်. ခံခါတခါ, ပကရဲၤပုၤတၢ်အခိပညီသ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ဒ်လဲၣ်. သၢခါတခါ, ပကခံကွၢ်စိၣ်ကွၢ်တၢ်ထံၣ်တဖၣ်အံၤလီၤ. အဆိကတၢ်ပကကွၢ်သကိးပုၤမၤလိယွၤဂ့ၢ်ပိညါတဖၣ်အတၢ်ထုးထီၣ်ယွၤဂ့ၢ်ပိညါအခိပညီလီၤ.

## အခိပညီတဖၣ် Definitions

ပမ့ၢ်ကွၢ်လၢလံာ်ရိမ့ၢ်အဆၢဒိၣ်တၢ်န့ၢ်ပၢၢ်ပကထံၣ်ဘၣ်လၢပပဲဟီၣ်ခိၣ်ဖိခဲလၢာ်ပတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါထူၣ်ယွၤကျိၤန့ၣ်ပဃုသ့ၣ်ညါအိၣ်တစိၤပသးလီၤ. ပုၤလၢအတစူၢ်က့ၤန့ၣ်က့ၤတၢ်ဒၣ်လဲၣ်ထံၣ်ဘၣ်တၢ်လီၣ်ဖျါတဖၣ်လၢ, မ့ၢ်တန့ၢ်ပၢၢ်လၢအဆၢကတီၢ်ဖဲန့ၣ်ဒၣ်လဲၣ်, ထံၣ်ဘၣ်ဝဲတၢ်လၢအဘၣ်ဃးဒီးယွၤဒီးယွၤအတၢ်တီၢ်တၢ်လီၤလၢကျဲၤအါတီၤလီၤ. ဒီးပုၤစူၢ်က့ၤန့ၣ်က့ၤတၢ်တဖၣ်, အဝဲသ့ၣ်အတၢ်လုၢ်အိၣ်အသးသမူမ့ၢ်လီၤဆိဘၣ်ဆၣ်, ဟ့ၣ်လီၤအဆၢကတီၢ်အါမးလၢတၢ်ဆိမိၣ်ကစၢ်ယွၤအဂ့ၢ်အကျိၤလီၤ. သန့က့ၤဖဲပစးထီၣ်ပတၢ်မၤလိအံၤ, ပကသးစၢၢ်ဆၢသကိးလၢတၢ်ဆိမိၣ်ယွၤအဂ့ၢ်အကျိၤလၢအဒိၣ်န့ၣ်ယိာ်န့ၣ်မ့ၢ်ဆ့ၣ်မ့ၢ်ဂီၤအတၢ်ဆိမိၣ်တက့ၢ်, တၢ်မၤလိလၢအဘၣ်တၢ်ကတဲာ်ကတီၤ,သံၣ်ခွဲၣ်ရဲၣ်ကျဲၤအိၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးလၢတၢ်မၤလိအံၤအဂီၢ်လီၤ.

## အိပညါအိတဖၣ် Typical Definitions

လၢတၢ်မၤလိယူဂရိပိညါန့ၣ်, ခရံၣ်ဖိဂ့ၢ်တမ့ၢ်ခရံၣ်ဖိဂ့ၢ်အိၣ်ဒီးအတၢ်ဃုထံၣ်န့ၣ်အကျဲတဖၣ်လၢပဝံၣ်အိၣ်တလၢာ်ဘၣ်လီၤ. သန့က့ၤဖဲပစးထီၣ်မၤလိဒီးတဲသကိးယူဂရိပိညါလီၤတၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်, ပကဟ်သျှင်ပာ်သးလၢပုၤလၢဘၣ်တၢ်ပးကဲအိၣ်ဒီးအမ့ၢ်ပုၤမၤလိထူဂ့ၢ်ယူဂရိပိညါလၢအမ့ၢ်ခရံၣ်ဖိလွံၣ်ဂၤအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပကမၤလိထူဂ့ၢ်ယူဂရိပိညါအိပညါလၢပုၤလွံၣ်ဂၤအတၢ်ကွဲးအပူၤလီၤ. ပုၤလွံၣ်ဂၤအံၤမ့ၢ်ဝဲ - **Thomas Aquinas** (သီမးၣ်အခွံနဲးၣ်), **Charles Hodge** (ခါလ်ဟိးၣ်), **William Ames** (ဝုလ်ယာ်အုမ်ၣ်), ဒီးပုၤမၤလိထူဂ့ၢ်ယူဂရိပိညါလၢစါခဲအံၤ **John Frame** (ကွီနဲဖရမ်) တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

### Thomas Aquinas

#### သီမးၣ် အခွံနဲးၣ်

ပုၤအဆိကတၢ်တက **Thomas Aquinas** ,ပုၤခဲးသလုးဖိလၢအမၤလိယူဂရိပိညါလၢအမံၤဟူသၣ်ဖျါတက, တဲဘၣ်ဃးတၢ်မၤလိယူဂရိပိညါအိပညါဒ်ပုၤ လၢပုၤတဖၣ်ဟ့ၣ်အိပညါအသိးန့ၣ်လီၤ. အတၢ်ထံၣ်တဖၣ်ဟဲဒီဖျါပုၤမၤလိယူဂရိပိညါလၢအဝဲအမဲၣ်ညါ, ဒီးအတၢ်ထံၣ်အံၤတၢ်အိၣ်ဖျါအိဖုလၢဆၢကတီၢ်ခဲအံၤန့ၣ်ဝဲလီၤ. လံာ်လၢအကွဲးဝဲ **Summa Theological** လၢလံာ် ၁, ၁, အကရူၢ် ၇ အပူၤ, **Thomas Aquinas** ကိးယူဂရိပိညါလၢ **တၢ်မၤလိစီဆုံ** ဒီးဟ့ၣ်ဝဲအိပညါဒ်လၢအသိးန့ၣ်လီၤ.

- ❖ ဝဲအံၤအတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၢ်လၢအအိၣ်တမံၤဃီလၢတၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ထံၣ်သ့ၣ်ညါလၢယူဂရိပိညါလၢအမ့ၢ်ကစၢ်ယူဂရိပိညါတမံၤတၢ်ဘၣ်ဃးဒီးယူဂရိပိညါန့ၣ်လီၤ.

အိပညါတခါအံၤပနၢ်ပၢၢ်အိၣ်ညါဒီးပသ့ၣ်ညါဘၣ်အိၣ်ညါစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်အိပညါအံၤပကွၢ်ခံကွၢ်စါကွၢ်အိၣ်ခံမံၤလီၤ.

တၢ်တမံၤ, **Aquinas** ဟ့ၣ်ယူဂရိပိညါအိပညါလၢ **ဝဲအံၤ** လီၤ. န့ၣ်က့ၤ **ဝဲအံၤ** အံၤတမ့ၢ်ဒ်သိးပနၢ်ပၢၢ်အိၣ်မ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤဘၣ်, မ့ၢ်မ့ၢ်ဝဲအံၤအံၤမ့ၢ်တၢ်မၤလိလၢအထီတခါလီၤ. အသိးဒီး, ယူဂရိပိညါမ့ၢ်တၢ်မၤလိလၢအအိၣ်ဒီးအဖီတၢ်ဒ်ဝဲလီၤ. **Aquinas** အံၤဒီးတဲဝဲလၢဒ်ပုၤတနီၤနီၤမၤလိတၢ်လၢအိၣ်ဒီးသးသမူအပီညါ, သးဂ့ၢ်ပိညါ, တၢ်သိၣ်တၢ်သီမ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်စံၣ်စါတဲစါအသိး, ပုၤတနီၤတခါမၤလိယူဂရိပိညါဒ်တၢ်မၤလိတခါအသိးလီၤ. ယူဂရိပိညါအတၢ်ထံၣ်တမံၤအံၤလၢပုၤဝဲသ့ၣ်ညါလၢတၢ်ထံၣ်ဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤလိလၢအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်မၤလိန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ထံၣ်အံၤ, ပုၤမၤလိယူဂရိပိညါအမူအဒါအိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်ကဘၣ်ဆိကမိၣ်တၢ်,သိၣ်လိတၢ်,ဒီးကွဲးယူဂရိပိညါအတၢ်သိၣ်လိအဂ့ၢ်လီၤ. ပဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢ **Aquinas** တနၢ်လၢယူဂရိပိညါကဘၣ်မ့ၢ်ဒ်ထဲတၢ်မၤလိတမံၤဖါဘၣ်. မ့ၢ်မ့ၢ်တခါယူဂရိပိညါကဘၣ်ဘၣ်ထွဲဒီးခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူလၢကျဲကိးဘိဒီးလီၤ. မ့ၢ်သန့က့ၤဒ်န့ၣ်ဒီး, အဝဲအတၢ်ထံၣ်အံၤဘၣ်ဃးအါတက့ၢ်ဒီးတၢ်မၤလိယူဂရိပိညါဒ်တၢ်မၤလိလၢအပတီၢ်ထီတခါန့ၣ် လီၤ.

ဖဲပကွၢ် Aquinas အယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲပညိၣ်န့ၣ်ပထံၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်ခံကွၢ်စီၤကွၢ်ခံမံၤတမံၤလီၤ. လၢ Aquinas အဂီၢ်, ယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲအပတီၢ်အိၣ်ခံပတီၢ်လီၤ. လၢကျဲတဘိန့ၣ်, ပှၤမၤလိယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲတဖၣ်တဲဘၣ်ဃးဒီး ယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲ ဒ်ဒဲအဂ့ၢ်လီၤ. အဒိ, ပဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ထံၣ်အကလုာ်ကလုာ်ဘၣ်ဃးတၢ်သကဲးပဝးလၢအဘၣ်ဃးဒီးယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲ. သ့ၣ်ညါတၢ်ခဲလၢာ်, အိၣ်လၢတၢ်လီၤကိးပူၤဒဲး, အတၢ်စီတၢ်ဆုံလီၤ. ပကိးတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤလၢ ယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲနီၣ်နီၣ် လီၤ. ပမၤလိကစၢ်ယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲအဂ့ၢ်အကျိၤလီၤ.

လၢကျဲအကတဘိတခီ, Aquinas သူစ့ၢ်ကိးတၢ်ကတိၤလၢ, ယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲမ့ၢ်တၢ်မၤလိအဂတခါလၢအဘၣ်ထွဲဒီးကစၢ်ယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲ. တၢ်မၤလိအဂ့ၢ်ခိၣ်တီတဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်တဲသကိးအဂ့ၢ်လၢအတပာ်ဃုာ်ဒီးကစၢ်ယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲ, နၢ်က့ပှၤမၤလိယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲတဖၣ်မၤဘၣ်ထွဲအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒီးကစၢ်ယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲ. အဒိ, တၢ်မၤလိမုၢ်နံၤခံကတၢ်ဂီၢ်ဝိညါ, မ့ၢ်တၢ်မၤလိလၢအဂ့ၢ်ခိၣ်လၢယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲအပူၤလီၤ. တၢ်မၤလိဘၣ်ဃးတၢ်ဒဲးဘး, တၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤ, ဒီးကစၢ်ခရံၣ်အတၢ်ဖဲလီၤအိၣ်ဒီးပှၤဖဲတၢ်အိၣ်ဘျီအဆၢကတီၢ်လၢအမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ပာ်ပနီၣ်အိၣ်ဒီးယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲလီၤလိၤဘၣ်.

ပမၤလိသကိး Aquinas အတၢ်ထံၣ်အံၤဝံၤဒီး, ကမ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၢ်လၢပကနီၣ်ဟူစ့ၢ်ကိးပှၤမၤလိယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲအဂတခါလၢအမ့ၢ် Charles Hodge (ခွါလ်ဟိးစံ) အတၢ်ထံၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.

## Charles Hodge

### ခွါလ်ဟိးစံ

ခရံၣ်ဖိတၢ်အိၣ်ဖိၣ်လၢအဟးထီၣ်လၢခဲးသလုးတဖၣ်ဆိတလဲခရံၣ်အတၢ်အိၣ်ဖိၣ်ဘၣ်ဆၣ်, အတၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဃးယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲပညိၣ်န့ၣ်တလီၤဆီထဲန့ၣ်ဘၣ်. Charles Hodge လၢဖရုးစံထၢတခီ, လၢအအိၣ်မူလၢ ၁၇၉၇ တုၤ ၁၈၇၉, ထုးထီၣ်ယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲပညိၣ်လၢအလံာ် Systematic Theology အပူၤလီၤ. ယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲမ့ၢ် စဲအုၣ် အတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤလၢအဒုးလီၣ်ဖျါထီၣ်ယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲမ့ၢ်တၢ်တီၤအံၤဒုးန့ၣ်ယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲဒီးပတၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးအိၣ်လီၤ.

ပကဒုးန့ၣ်တၢ်ခံကွၢ်စီၤကွၢ်စ့ၢ်မံၤလၢအပာ်ဖျါယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲပညိၣ်လီၤ. အဆိကတၢ်, Hodge အတၢ်ထုးထီၣ်ယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲပညိၣ်အံၤလီၤကံးဒီး Aquinas (အၢခွံးစံ)ဖးဒိၣ်ညါလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ပဘၣ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးလၢအဝဲ ယၢၤထီၣ်တၢ်လီၣ်ဖျါဖျါဖျါရဲၣ်လီၤ. ယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲလဲၣ်တကြါဒီး တၢ်ဂ့ၢ်လၢအပာ်ဖျါယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲထီၣ်အသး တဖၣ် လီၤ.

ပထံၣ်လၢ Aquinas ပာ်ဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကိးယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲပညိၣ်ဖျါထီၣ်သးအဂ့ၢ်ကစီၤဒီး, ဘၣ်ဆၣ် Hodge အတၢ်အိၣ်ပညိၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်လၢပှၤခရံၣ်ဖိလၢအထီၣ်ဒဲးသလုးတဖၣ်အတၢ်ထံၣ်လၢအပာ်ဒိၣ်ပးကဲယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲဖျါ, လီၤဆီဒ်တၢ် လံာ်စီဆုံ, လၢအမ့ၢ်ယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲအဂံၢ်ခိၣ်ထံးလီၤ.

ခံမံၤတမံၤ, မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးတၢ်အဂ့ၢ်ခိၣ်လၢ Hodge ဟိးစံ, ဒ် Aquinas အၢခွံးစံအသိး, ထံၣ်ယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲစဲအုၣ် အိၣ်ပညိၣ်မ့ၢ် ယူဂျာဂျီဝိညါဒ်နဲမ့ၢ်တၢ်မၤလိအပတီၢ်ထီတခါလီၤ. အနီၣ်နီၣ်န့ၣ်, Hodge သူစဲအုၣ်လၢန့ၣ်ဆၣ်

မ့ၢ်ဂ့ၤ, စဲအံၣ်လၢနီၢ်ခိမ့ၢ်ဂ့ၤလၢအစၢၤခါဖဲန့ၣ်ဒ်သိးပှၤမၤလိယွာဂ်ပိညါတဖၣ်ကလူၤပိာ်မၤထွဲဝဲလီၤ. လၢအတၢ်ကတိၤလၢညါ လၢအလံာ် **Systematic Theology** အပူၤန့ၣ်အဝဲကွဲးဝဲ -

ဒ်န့ၣ်ဆၢၣ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးဒီးစဲအံၣ်ခဲမံးတြိာ်အသိးလံာ်စီဆံၣ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးဒီးတၢ်မၤလိယွာဂ်ပိညါလီၤ.

လၢန့ၣ်ဆၢၣ်အပူၤပှၤမၤလိခဲမံးတြိာ်တဖၣ်မၤကွၢ်ဝဲဒ်သိးကဗုသ့ၣ်ညါလီၤတံၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢအဝဲသ့ၣ်ကဆၢတံာ်ဝဲတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီကသ့အသိးလံာ်စီဆံၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီလၢပှၤမၤလိယွာဂ်ပိညါတဖၣ်ဘၣ်ထၢဖျိာ်, ဗုသ့ၣ်ညါတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီ, ဆီလီၤ, ဒီးမၤကွၢ်တၢ်ရဲလိာ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးဒ်လဲၣ်လီၤ.

လၢဟံးခွဲအဂီၢ်, ပှၤမၤလိယွာဂ်ပိညါတဖၣ်ကဘၣ်သ့လံာ်စီဆံၣ်လံာ်လၢအပာ်ဖျါတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီ,ဗုသ့ထံၣ်သ့ၣ်ညါ, ဒီးပာ်ဖျိာ်ပာ်တံၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီဒ်ယၢဖျိာ် ၁၉ နံၣ်ပှၤမၤလိစဲအံၣ်တဖၣ်မၤဝဲအသိးလီၤ. အဝဲန့ၣ်စ့ၢ်ကိးလၢပှၤမၤလိယွာဂ်ပိညါအခီပညီကျၢၢ်တံာ်တဖၣ်ကဘၣ်ပာ်ဖျါစ့ၢ်ကိးလၢခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူအပူၤလီၤ.

သန့က့ၢ်ဒ်အခွဲန့ၣ်စ့ၢ်အသိး, ဟံးခွဲထံၣ်ဝဲလၢတၢ်မၤထွဲန့ၣ်အိၣ်လၢပှၤမၤယွာအတၢ်မၤဒီးတၢ်အိၣ်ဖျိာ်သရၣ်တဖၣ်အစုပူၤ, မ့ၢ်တၢ်မၤလိယွာဂ်ပိညါလီၤတံၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်အိၣ်လၢပှၤမၤလိတၢ်လၢတၢ်မၤလိအပတီၢ်ထီတဖၣ်ဒီးအပှၤကွဲးဖိတဖၣ်အစုပူၤလီၤ.

သၢမံၤတမံၤ, ဟံးခွဲတဲစ့ၢ်ကိးဝဲလၢ, လၢတၢ်မၤလိယွာဂ်ပိညါန့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီအိၣ်ခံမံၤလီၤ. ဖဲပမၤလိယွာဂ်ပိညါန့ၣ်ပမၤဘၣ်ထွဲလိာ်ပသးဒီး **ယွာအန့ၣ်ဆၢၣ်** ဒီး **ပတၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးအိၣ်** တၢ်နီၤဖးအံၤလီၤပလိာ်သးဒီးအခွဲန့ၣ်စ့ၢ်အတၢ်ထံၣ်စ့ၢ်ကိးလၢအနီၤဖးယွာဂ်ပိညါနီၤနီၤဒီးယွာဂ်ပိညါလၢအတၢ်ကွဲးလဲၣ်လီၤ.

ပထံၣ်ဟံးခွဲဒီးအခွဲန့ၣ်စ့ၢ်အတၢ်ထုးထီၣ်ယွာဂ်ပိညါအခီပညီဝံၤ, ပကကွၢ်သကိးအခီပညီလၢအံၤတခါလီၤ. **William Ames** (ဝုလ်ယၢၣ်အုမ်စ်) လၢအအိၣ်မူလၢ ၁၅၇၆ တုၤ ၁၆၃၃ တဲဘၣ်ဘးယွာဂ်ပိညါလၢအလီၤဆီန့ၣ်ပှၤအဂၤတဖၣ်တစဲးလီၤ.

### William Ames ဝုလ်ယၢၣ်အုမ်စ်

လၢအလံာ်လၢအကွဲးဝဲ **Marrow of Theology** အတၢ်ကတိၤလၢညါန့ၣ်, အဝဲတဲဝဲလၢယွာဂ်ပိညါအသးသမူမ့ၢ် **တၢ်အိၣ်ဖျိာ်အတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သိၣ်လိလၢတၢ်အိၣ်မူလၢယွာအဂီၢ်** လီၤ.

အုမ်စ်အတၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဘးယွာဂ်ပိညါန့ၣ်လီၤဆီန့ၣ်ပှၤအဂၤန့ၣ်ပထံၣ်န့ၣ်အိၣ်သ့လၢကျဲးခံဘိလီၤ. အဆိကတၢ်, အဝဲအတၢ်ထုးထီၣ်ယွာဂ်ပိညါအခီပညီတပာ်ဗုာ်ဒီး **စဲအံၣ်** ဘၣ်. အုမ်စ်တဲဝဲလၢယွာဂ်ပိညါန့ၣ်မ့ၢ် **တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်အဂ့ၢ်မ့ၢ်တၢ်သိၣ်လိ** လၢအဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်လၢယွာဂ်ပိညါမ့ၢ်တၢ်မၤလိဘၣ်ဘးတၢ်ထံၣ်လၢအထီတဖၣ်လီၤ. သန့က့ၢ်အဝဲတမၤဘၣ်ဘးယွာဂ်ပိညါဒီးပိညါလၢအဂၤတဖၣ်ဒ်အခွဲန့ၣ်စ့ၢ်ဒီးဟံးခွဲတဖၣ်အသိးဘၣ်.

ခံမံၤတမံၤ, အုမ်စ်ထံၣ်ဝဲလၢယွာဂ်ပိညါမ့ၢ်တၢ်မၤလိဘၣ်ဘးခရံၣ်ဖိအတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်ဘၣ်ဆၢၣ်,ပကပာ်သ့ၣ်ပာ်သးလၢအဝဲသ့ဝဲ အိၣ်မူလၢယွာအဂီၢ် လီၤ. အခွဲန့ၣ်စ့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဟံးခွဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, အတၢ်ထံၣ်စၢၢ်ဆၢလၢယွာဂ်ပိညါကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်ထၢဖျိာ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီဒီးတၢ်ထံၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဆၢၣ်အုမ်စ်ထံၣ်ဝဲလၢယွာဂ်ပိညါကဘၣ်ပာ်ဗုာ်ဒီးပကအိၣ်မူလၢယွာအဂီၢ်ဒ်လဲၣ်လီၤ. လၢကတဲဝဲလၢယွာဂ်ပိညါန့ၣ်မ့ၢ်ထဲတၢ်မၤလိလၢအပတီၢ်ထီ, တၢ်မ့ၢ်ဗု

ထံၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၢ်အလီၤန့ၣ်, အ့ၣ်ကွၢ်ဝဲလၢတၢ်မၤကွၢ်လၢတၢ်လဲၣ်နီၤဖျိ (ပှၤဖျိရတၢ်ဖိကိးဝဲလၢတၢ်မၤကွၢ်) လၢပှၤစ့ၢ်က့ၢ်န့ၣ်တၢ်တဖၣ်အတၢ်အိၣ်မူအပူၤလီၤ. လၢအဂီၢ်န့ၣ်ယွာဂ်ပိညါန့ၣ်, **The Marrow of Theology** ယွာဂ်ပိညါအတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်န့ၣ်ဝံၣ်ဝဲကဲဝဲသ့ဖဲပဟ့ၣ်အိၣ်အတၢ်ကွၢ်လဲၣ်လဲၣ်အခါလီၤ.

ပှၤမၤလိယွာဂ်ပိညါလၢမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤဒ် **John Frame** (ကွီၣ်နီၤဖရမ်) အသိး, ထံၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်ဒ်အ့ၣ်အသိးလီၤ.

## John Frame

### ကွီၣ်နီၤဖရမ်

လၢအလံာ်အမံၤလၢ **The Doctrine of Knowledge of God** အဆၢဒ် ၃ န့ၣ်, ဖြမ်ထူးထီၣ်ယွာဂ်ပိညါအိၣ်ပညိလၢ မ့ၢ်တၢ်အိၣ်မူထွဲယွာကလုၢ်ကထိလၢပှၤကိးဂးဒဲးလၢတၢ်အိၣ်မူကိးဘိဒဲးအပူၤလီၤ.

ဖြမ်အတၢ်ထံၣ်လီၤပလိာ်ဒီးအၢန့ၣ်န့ၣ်ဒီးဟီးခွဲ, နီၤဖျိအဝဲအတၢ်ထူးထီၣ်ယွာဂ်ပိညါအိၣ်ပညိဒ် **အတၢ်အိၣ်မူမၤထွဲ** ဒ် **တၢ်သိၣ်လိ** မ့တမ့ၢ် **တၢ်မၤလိခရံၣ်ဖိအတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်** လီၤ. မ့ၢ်န့ၣ်သက့ဒ်န့ၣ်ဒီး, လၢဖြမ်အဂီၢ်တၢ်သိၣ်လိမ့ၢ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအသုယွာကလုၢ်ကထိ **လၢကထံၣ်န့ၣ်ပှၤဂီၢ်မ့ၢ်အတၢ်လိၣ်** လီၤ. ယွာဂ်ပိညါတမ့ၢ်ထဲတၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်မၤလိအပတီၢ်ထီၣ်တၢ်ဘၣ်. မ့မ့ၢ်တခီ, ယွာဂ်ပိညါမ့ၢ်တၢ်အိၣ်မူမၤထွဲ, အဝဲန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤထွဲယွာကလုၢ်ကထိအခံၤလၢပတၢ်အိၣ်မူကိးကမၤဒဲးလီၤ.

ခဲအံၤဒ်ပထံၣ်တုၢ်ယွာဂ်ပိညါအိၣ်ပညိလွံၣ်ခါအသိး, ပကကွၢ်ဒီးထီၣ်သတြီၤအိၣ်ပညိတဖၣ်အံၤအတၢ်ထံၣ်သကဲးပဝးတဖၣ်လီၤ.

## တၢ်ထံၣ်အသကဲးပဝးတဖၣ် **Tendencies**

တၢ်အိၣ်ပညိလွံၣ်မံၤအံၤပာ်ဖျါတၢ်ထံၣ်လုၢ်ဒိၣ်ပှၤဒိၣ်ခံၤလၢပှၤမၤလိယွာဂ်ပိညါတဖၣ်ကြးသ့ၣ်ညါဖဲအမၤလိတၢ်အခါလီၤ. တၢ်ထံၣ်သကဲးပဝးတၢ်တမံၤန့ၣ်ပကိးလၢတၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဘးတၢ်မၤလိလၢအတီၤထီၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဘးတၢ်အိၣ်မူအဂ့ၢ်အကျိၤမ့ၢ်တၢ်ခံၤတမံၤလီၤ.

## တၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဘးတၢ်မၤလိအတီၤထီ **Academic Orientation**

လၢကျဲတဘီန့ၣ်အၢန့ၣ်န့ၣ်ဒီးဟီးခွဲပာ်ဖျါတၢ်မၤလိအပတီၢ်ထီအဂ့ၢ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်တဲဘၣ်ဘးယွာဂ်ပိညါအဂ့ၢ်လီၤ. ယွာဂ်ပိညါလၢအမ့ၢ်ခရံၣ်ဖိအါဂၤထံၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်တဲယိယိဖိဒီးလၢအဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ် ယွာဂ်ပိညါ အိၣ်ပညိန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤလိအဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ကတီၢ်အနီၣ်ထံးနီၣ်ဘိ (**Etymology**), မ့တမ့ၢ်တၢ်မၤလိယွာဂ်ပိညါ ဟဲထီၣ်အနီၣ်ထံးထီၣ်ဘိလၢကျိၣ်မတၢ်လဲၣ်လီၤ. ပှၤဟ့ၢ်လ့ၣ်ဖိအကျိၣ် သံၣ်ဖိမ် အိၣ်ပညိ **ယွာ** လၢအမ့ၢ်တၢ်ကတီၢ်လၢပထံၣ်လၢ **ယွာဂ်ပိညါ** အပူၤလီၤ. လၢတၢ်အိၣ်သးအပူၤအံၤ, ဟ့ၢ်လ့ၣ်အတၢ်ကတီၢ်လၢအမ့ၢ် လီၤကိမ် (တၢ်ကလုၢ်) အိၣ်ပညိမ့ၢ် **“ဖဲအ့ၣ်,ပိညါမ့တမ့ၢ်တၢ်မၤလိတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်ဘၣ်ဘး:”** တၢ်တမံၤမံၤပာ်

ဖျိၣ်ဃုာ်သးခံဖျါန့ၣ်ကဲထီၣ်တၢ်ကတိၤ ယူဂ်ဝိညါ လီၤ. အဃိဒီးပမ့ၢ်ကွၢ်လၢအတၢ်ကတိၤအခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိန့ၣ် တၢ်ကတိၤ ယူဂ်ဝိညါ န့ၣ်အခိပညီမ့ၢ် တၢ်မၤလိတၢ်တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤလိထူဂ့ၢ်ယူဂ်ဝိညါ န့ၣ်လီၤ.

ခဲအံၤ, ပထံၣ်ဘၣ်လၢပုၤမၤလိယူဂ်ဝိညါတတဲဝဲနီတဂၤလၢပမၤလိယူဂ်ဝိညါန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤလိထဲယူဂ် အဂ့ၢ်ဇၢဘၣ်. ပုၤတၢ်က့ၤန့ၣ်က့ၤတၢ်အါဂၤန့ၣ်ပၢၤဝဲလၢယူဂ်ဝိညါမ့ၢ်တၢ်လၢပဘၣ်မၤထွဲအိၤလၢပတၢ်အိၣ်မူပုၤ လၢ ကျဲတဘိဘိလီၤ. သန့က့ပမ့ၢ်မၤလိလၢတၢ်မၤလိယူဂ်ဝိညါလၢလံာ်လီၤလီၤန့ၣ်တၢ်မၤထွဲအရတဒိၣ်ထဲ န့ၣ်ဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ပမ့ၢ်ကွၢ်လၢအတၢ်တပတီၢ်တခါ, ပကိးအိၤလၢယူဂ်ဝိညါလၢကြးဘၣ်တၢ်မၤထွဲန့ၣ်, ဝဲပမၤ လိယူဂ်ဝိညါအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပုၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တဖၣ်အတၢ်ကွဲးမ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပမၤဘၣ်ထွဲဒီးဒုးကဲထီၣ်အိၤ လၢပလုၤပလုၤလၢပကတိၢ်မၤထွဲအခံကသ့အဂီၢ်လီၤ.

လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ, တၢ်မၤလိယူဂ်ဝိညါထဲလံာ်လၢအပတီၢ်ထီတမံၤဖါအါတက့ၢ်တဒုးဘၣ်ထွဲအိၤလၢ ကိးနံၤဒဲးပတၢ်အိၣ်မူဘၣ်. ထဲပုၤမၤလိလံာ်လၢအထီတဖၣ်မၤလိန့ၣ်တၢ်လၢအပတီၢ်ထီလီၤ. ပုၤသ့လံာ်သ့လဲၣ်တ ဖၣ်သ့ၣ်ညါဒီးမၤလိအါထီၣ်ယူဂ်ဝိညါလီၤ. ပမ့ၢ်ကွၢ်လၢအ့ၣ်ဒီးဖြဲၣ်ဟ့ၣ်တၢ်အခိပညီတခါဘၣ်ထွဲဝဲဒီးပုၤစ့ၤဂၤအ ဂီၢ်, လၢအတဲဝဲလၢယူဂ်ဝိညါန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်မူအဂ့ၢ်လီၤ.

**တၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်မူအဂ့ၢ်အကျိၤ Life Orientation**

ပုၤမၤလိယူဂ်ဝိညါအိၣ်အါဂၤလၢအနာ်ဝဲလၢတၢ်မၤလိယူဂ်ဝိညါန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဘူးဘူးတံၢ်တံၢ်ဒီး ပုၤခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သန့က့, ပုၤမၤလိယူဂ်ဝိညါလၢအပူၤကွံာ်တဖၣ်တဟံးန့ၣ်တၢ်ထံၣ်အံၤ ဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ဖဲပူၤကွံာ်စ့ၤန့ၣ်အံၤ, ပုၤမၤလိယူဂ်ဝိညါအါဂၤထံၣ်ဝဲလၢတၢ်မၤလိယူဂ်ဝိညါတမ့ၢ်ထဲတၢ်မၤလိ လံာ်အပတီၢ်ထီတခါဇၢဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်ထံၣ်လၢတၢ်မၤလိယူဂ်ဝိညါလၢလံာ်လဲၣ်လၢအထီန့ၣ်တမ့ၢ်ထဲလၢပက မၤန့ၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢအထီဘၣ်, မ့ၢ်တခါမ့ၢ်တၢ်မၤလိလၢအထီအံၤစဲဘူးလိာ်သးဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲာ်ဒီးတၢ် အိၣ်မူလၢခရံၣ်အဂီၢ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဝဲဒ်ဒ်အါမးဘၣ်မၤန့ၢ်အဃိပုၤစ့ၤဂၤအတၢ်ထံၣ်တဖၣ်အံၤပုၤဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သးအါဖဲအပူၤကွံာ် စ့ၤန့ၣ်အံၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တနီၤနီၤဟဲခိဖျိလၢယူဂ်ဝိညါအပူၤဒီးတနီၤနီၤလၢလံာ်စီဆံ့အပူၤလီၤ. သန့က့ ပကဘၣ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးလၢတၢ်ထံၣ်အံၤဟဲဟးထီၣ်လၢကီၢ်မုၢ်န့ၣ်တခါဒီးပကြးဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်သံကွၢ်လၢပုၤလၢအ န့ၣ်ပၢၤလံာ်မူမူနီၢ်နီၢ်တဖၣ်လၢကခံကွၢ်စီၤကွၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီလီၤ. တၢ်ကြးဒုးသ့ၣ်နီၣ်ပုၤလၢမုၢ်မဆါတနံၤအံၤ လၢဟီၣ်ခိၣ်အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢအထီအဃိဒီးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်မူဒီးသန့အသးလၢအတၢ်ကူၣ်ဘၣ် ကူၣ်သ့လၢအိၣ်ဒီးအိၤန့ၣ်လီၤ.

အဒိ, ပုၤစဲအံၤဖိတဖၣ်ဒီးကသံၣ်သရၣ်ဖးဒိၣ်တဖၣ်, တဘျီပုၤထံၣ်အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်ပုၤလၢအလီၤ ဆီဒိၣ်န့ၣ်ပုၤဂၤ, ခဲအံၤဘၣ်တၢ်ထံၣ်အိၤဒ်အမ့ၢ်ပုၤမုၢ်ဆုၣ်မုၢ်ဂီၤလီၤ. အပူၤကွံာ်အနံၣ်လၢအဆံဃာ်ဃာ်ပသံကွၢ် အိၤတၢ်မ့ၢ်တဘျီဒ်လဲၣ်, ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤပသံကွၢ်သံဒီးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ထံၣ်တဖၣ်သ့ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး, တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ကြးသ့ၣ်ညါလၢပုၤမၤလိယူဂ်ဝိညါအပတီၢ်မ့ၢ်ထီထဲလဲၣ်ထဲလဲၣ်ဘၣ်ဆၣ်, အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ဒ်ပုၤဟီၣ် ခိၣ်ဖိလီၤ. အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်စံးလီၤအသးလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီတဖၣ်ဘၣ်ဆၣ်, အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ထံၣ် ဘၣ်ထွဲဒီးအတၢ်လဲၣ်ခိဖျိလီၤ. အဃိဒီး, တၢ်မၤလိယူဂ်ဝိညါထဲတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တမံၤဖါန့ၣ်တၢ်တပာ်လုၤ

ဟံၣ်ပုၤဒိၣ်ဒိၣ်ကဲၣ်ဆိးလၢဘၣ်, မ့ၢ်တၢ်အိၣ်မူထွဲတၢ်တၢ်ထံၣ်အိၣ်ဆံၣ်အါန့ၢ်အပူၤကွၢ်တက့ၢ်လီၤ.

ခဲအံၤပမၤလိန့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးတၢ်ကွၢ်ဘၣ်ကွၢ်သ့ဒီးတၢ်အိၣ်မူဝံၤ, ပကက့ၢ်လၢလီၤခံတစဲးဒီးဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ခံကွၢ်စီၤကွၢ်လၢအရ့ဒိၣ်တဖၣ်လီၤ.

## တၢ်ခံကွၢ်စီၤကွၢ်တဖၣ် Evaluations

ပကြၢ်ခံကွၢ်စီၤကွၢ်တၢ်ထံၣ်အသကဲးပဝးတဖၣ်အံၤဒ်သိးပကသ့ၣ်ညါတၢ်ကဲဘျးကဲဖျိၣ်အိၣ်ဒ်လဲၣ်တအိၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၢ်လီၤ. လၢတၢ်မၤလိယုဂ်ပိညါလီၤတံၢ်လီၤဆဲးအဂီၢ်ပကြၢ်မၤလိတၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးတၢ်မၤလိအပတီၢ်ထီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်မူထွဲမ့ၢ်ဂ့ၤအိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၤဒ်လဲၣ်တၢ်အံၤဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၢ်လီၤ.

## တၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးတၢ်မၤလိအတီၢ်ထီၣ် Academic Orientation

အဆိကတၢ်န့ၢ်, တၢ်လၢတၢ်မၤလိအပတီၢ်ထီၣ်န့ၢ်မ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်အဒိၣ်ကတၢ်တမံၤလၢပဝဲဟီၣ်ခိၣ်ဖိအဂီၢ်လၢအဟဲလၢယုဂ်အအိၣ်, ပခိၣ်န့ၢ်တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဘၣ်တဖၣ်လီၤ. ကစၢ်ယုဂ်ဟ့ၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဖိလၢခိၣ်န့ၢ်လၢအသ့ပဲာ်ထံၣ်နီၤဖးတၢ်အယိဒီးအဝဲမ့ၢ်လၢပုၤမၤလိယုဂ်ပိညါတဖၣ်ကသုအတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ်လၢကထံၣ်န့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၢ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

လၢလံာ်စီၤဆံၣ်အပူၤပုၤကွၢ်ဘၣ်ကွၢ်သ့အါဂ့ၤအတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ်လၢတၢ်ပျံၤယုဂ်အပူၤလီၤ. လၢပကကဲထီၣ်ပုၤလၢအကွၢ်ဘၣ်ဖးသ့အဂီၢ်အရ့ဒိၣ်လၢပကဆိကမိၣ်န့ၢ်အတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၢ်ဒီးမၤန့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၢ်တဖၣ်ခိၣ်ဖိပတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ်န့ၢ်လီၤ. စီၤပၤဂ့ၤလီၤမိၤမ့ၢ်ပုၤကွၢ်သ့ဖးဘၣ်ခိၣ်ဖိအဝဲအိၣ်ဒီးအတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဘၣ်လၢကဆိကမိၣ်ပဲာ်ဖးနီၤဖးတၢ်တဆိဘၣ်တဆိအယိလီၤ.

ဒီးယုဂ်ဟ့ၣ်လီၤစီၤဂ့ၤလီၤမိၤလၢအတၢ်ကွၢ်သ့, ဒီးအသ့ၣ်ဆးအသးဆးဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ်, ဒီးအသးဖးလဲၣ်, ဒ်မဲးဒီးဟီၣ်ဒီးလၢပိၣ်လဲၣ်န့ၢ်အသိးန့ၢ်လီၤ. ဒီးစီၤဂ့ၤလီၤမိၤအတၢ်ကွၢ်သ့ဒိၣ်န့ၢ်ပုၤမ့ၢ်ထီၣ်ဖိအတၢ်ကွၢ်သ့, ဒီးအဲၤကူပတုးအတၢ်ကွၢ်သ့ခဲလၢာ်န့ၢ်တက့ၢ်လီၤ. ဒီးအတၢ်ကွၢ်သ့န့ၢ်ဂ့ၤန့ၢ်ပုၤကညိခဲလၢာ်, ဂ့ၤန့ၢ်ပုၤအ့ၤစုၤဃးဖိ စီၤအ့ၤသ့, ဒီးစီၤဟ့ၣ်မ့ၢ်, ဒီးစီၤကးလကိးလး, ဒီးစီၤဒ်ဒါ, စီၤမၤဃိလးအဖိခွါတဖၣ်န့ၢ်တက့ၢ်လီၤ. ဒီးအမံၤဟူထီၣ်သါလီၤလၢကယဲၣ်ပုၤကလုာ်ခဲလၢာ်အကျါဝးတရံးဝဲလီၤ.

၁စီၤပၤ ၄: ၂၉-၃၁.

ဖဲအံၤန့ၢ်, လံာ်လၢအဟ့ၣ်ပုၤတၢ်ကွၢ်ဘၣ်ကွၢ်သ့လၢလံာ်စီၤဆံၣ်အပူၤဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါပုၤလၢပကဒုးအိၣ်ထီၣ်ဒီးသုပခိၣ်န့ၢ်အတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဘၣ်လီၤ.

အနီၢ်ကီၢ်န့ၢ်, တၢ်မၤဖိစီၤပုၤတရုးစံးပကြၢ်စီၤပိလူးလၢအအိၣ်ဒီးယုဂ်ပိညါလၢအဒိၣ်အအါန့ၢ်လီၤ. ဖဲ၂ပုၤတရုး ၃:၁၅-၁၆ န့ၢ်အဝဲတဲဝဲဒ် - ဒီးဟံၣ်စီၤဆံၣ်ကစၢ်ခရံၣ်လၢသုသးကံၢ်ပုၤတက့ၢ်. ဒီးကယဲၣ်ပုၤလၢအသံကွၢ် သုလၢတၢ်မ့ၢ်လၢအိၣ်လၢသုပုၤအဂ့ၢ်အကျါကိးဂးဒဲးန့ၢ်, အိၣ်ကတီၢ်သုသးထီၣ်ဘိလၢတၢ်စံးဆၢ, မ့ၢ်မ့ၢ်လၢတၢ်သ့ၣ်စုၤသးစုၤဒီးတၢ်ပျံၤတၢ်ဖးတက့ၢ်. အိၣ်ဒီးသုသးလၢအသ့ၣ်ညါဒ်



တၢ်အဂ့ၤ ဒ်သိးတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်စံးအာသု, ဒ်ပှၤမၤအာတၢ်အသိး, ပှၤလၢအကတိၤတရီၤတပါသုမၤတၢ် အဂ့ၤလၢခရံၣ်အပူၤအံၤ, ကမဲၣ်ဆူးဝဲလီၤ.

ယူဂ်ဝိညါလၢအမ့ၢ်တၢ်မၤလိလၢအပတီၢ်ထီတကလုာ်အံၤတမ့ၢ်တၢ်လၢအထီဒါလိာ်အသးဒီးယူဂ်ဝိ ဝိညါလၢအဂ့ၤလၢအအိၣ်လၢလံာ်စီဆံၣ်အပူၤဘၣ်. မ့ၢ်တၢ်မၤ, တၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဘၣ်မ့ၢ်ဂံၢ်ဘါဖးဒိၣ်လၢတၢ်မၤ လိယူဂ်ဝိညါအဂီၢ်လီၤ.

မ့ၢ်န့ၣ်သက့ဒ်န့ၣ်ဒီး, ပကဘၣ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးလၢတၢ်သးစၢၢ်ဆာထဲယူဂ်ဝိညါဒ်တၢ်မၤလိအပတီၢ်ထီ တခါဇၢမ့ၢ်တၢ်လီၤပျံၤလီၤ. ဘၣ်မၤန့ၢ်အသိးလဲၣ်န့ၣ်, ယူဂ်ဝိညါဒ်တၢ်မၤလိအပတီၢ်ထီအသိးတကလုာ်အံၤတဲ ဘၣ်ဃး ထဲတၢ်ကုာ်ဘၣ်ကုာ်သ့အသိးပှၤမၤလိယူဂ်ဝိညါတဖၣ်အတၢ်အိၣ်မူလၢလံာ်ရိဒးအချာန့ၣ်တၢ်တပာ် အီၤလၢတၢ်နီတမံၤဘၣ်. တၢ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ကုာ်သ့လၢပှၤန့ၣ်ကဲထီၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်ခဲလၢဒီးပှၤမၤလိယူဂ်ဝိညါတ ဖၣ် ဘၣ်တၢ်ထံၣ်အီၤလၢပှၤကုာ်ဘၣ်ကုာ်သ့ဒီဖျါအဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အါမးအသိးလီၤ.

အသိးဒီးအါစုအါဘျီန့ၣ်ပတူၢ် လိာ်သ့လၢ **ပှၤမၤလိယူဂ်ဝိညါလၢအဂ့ၤတဖၣ်** တမ့ၢ် **ပှၤကညီလၢအဂ့ၤ** တဖၣ်ဘၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ဂ့ၢ်အသိးမ့ၢ်တၢ်လီၤသးအုးလၢပသ့ၣ်ညါဘၣ်လၢ ပှၤမၤလိယူဂ်ဝိညါလၢတဖၣ် မ့ၢ်ပှၤ ဒ်အံၤလီၤ. အဝဲသ့ၣ်ပာ်ဖျိၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီဘၣ်ဃးကစၢၢ်ယူဂ်ဝိညါဒ်ခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူအိၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်ပာ်ပဲာ်ထံ နီၤဖးလၢပှၤဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်တအိၣ်မူဒ်ခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူအသိးဘၣ်.

ပထံၣ်ကသ့လၢပှၤမၤလိယူဂ်ဝိညါအံၤမ့ၢ်ပှၤမၤလိတၢ်ဖိလၢအဂ့ၤဘၣ်ဆၣ်တမ့ၢ်ပှၤကညီလၢအဂ့ၤ ဘၣ်ဒ်လဲၣ်. မ့ၢ်ဝဲဖဲပသ့ၣ်ညါယူဂ်ဝိညါအိၣ်ပညီတမံၤဇၢ, သးစၢၢ်ဆာထဲတၢ်ကုာ်ဘၣ်ကုာ်သ့တမံၤဇၢ,ဒီး ပဆိကမိၣ်လၢတၢ်မၤလိယူဂ်ဝိညါအိၣ်ပညီမ့ၢ်တၢ်မၤလိလံာ်သ့,ကွဲးလံာ်သ့ဒီးသိၣ်လိတၢ်ထံၣ်လၢအဘၣ်အ ခါလီၤ.

တူၤလၢမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤဒ်လဲၣ်တၢ်ထံၣ်လၢယူဂ်ဝိညါမ့ၢ်ထဲတၢ်မၤလိလံာ်လၢအပတီၢ်ထီန့ၣ်တၢ်စိာ် မူစိာ်ဝဲဒ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီလၢပှၤမၤလိယူဂ်ဝိညါအကူၤတဖၣ်လံာ်စီဆံၣ်ကူၤတဖၣ်န့ၣ်မၤလိဒဲးတၢ်လၢတီၤပှၤ အါမးလီၤ. တၢ်အံၤပာ်ဖျါထီၣ်လၢပကအိၣ်မူယူဂ်ဝိညါန့ၣ်စ့ၤဒီဖျါပထံၣ်လၢတၢ်မၤလိယူဂ်ဝိညါန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤ လိလၢတီၤပှၤအသိးလီၤ. အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤဘၣ်ယိာ်တခါလီၤ.

ပကြးသ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကီးလၢတၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်မူထွဲစ့ၢ်ကီးအိၣ်ဒီးတၢ်လၢအဂ့ၤဒီးအတဂ့ၤဘၣ်စ့ၢ် ကီးလီၤ. ပတဲကသ့လၢတၢ်မၤလိယူဂ်ဝိညါကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအိၣ်မူထွဲလၢပတၢ်အိၣ်မူပူၤသ့လၢအတပာ်ဃုာ် ဒီးတၢ်မၤလိလဲၣ်.

**တၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်မူအဂ့ၢ်အကျိၤ Life Orientation**

အဆိကတၢ်, တၢ်အဂ့ၤကတၢ်လၢတၢ်မၤလိယူဂ်ဝိညါဒ်အံၤတကလုာ်မ့ၢ်တၢ်မၤလိန့ၣ်တၢ်အလုာ်အ ပှၤလၢလံာ်စီဆံၣ်အပူၤလီၤ. ပသ့ၣ်ညါလံာ်စီဆံၣ်အဆၢလၢစီယၢကိာ်ကွဲးဝဲလၢယၢကိာ် ၁:၃၃ - ဒီးကဲထီၣ်ပှၤမၤ တၢ်အကလုာ်တက့ၢ်. ဒီးတမ့ၢ်ဘၣ်ပှၤလီၤလီၤအသးဒီး, ကဲထီၣ်ပှၤထဲအန့ၢ်ဟူတၢ်ဇၢတဂ့ၤ.

ပုၤမၤလိယုဂ်ပိညါဒ်အါဂၤဘၣ်တၢ်ထံၣ်ကမၢ်ဒ်အိၣ်နီၣ်ဖျါလၢလံာ်စီဆုံတဆၢအံၤလီၤ. စံးဝဲလၢယုဂ်ပိညါလၢအဂ့ၢ်န့ၣ်ကဆၢပုၤဆူတၢ်အိၣ်မူလၢအဘၣ်ဒီးတမ့ၢ်တၢ်မၤလိလၢအဘၣ်ဘၣ်. ဖဲစီၤပိလူးကွဲးတၢ်အံၤမ့ၢ်အကွဲးန့ၣ်ပုၤကရံၣ်သူးဖိတဖၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်ဧါ.

ဒီးယကတိၤတၢ်လၢဝံအကျိၣ်မ့ၢ်သ့, ဒီးကယဲၣ်တၢ်အဒိၣ်အယိာ်ယန့ၢ်မ့ၢ်ပၢၤ, ဒီးယမ့ၢ်သ့ၣ်ညါတၢ်ခဲလၢာ်, ဒီးယမ့ၢ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်န့ၣ်ခဲလၢာ်, တုၤယမၤသုးကစၢၤကလိသ့, ဘၣ်ဆၣ်ဒီးယတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီး, ယမ့ၢ်တၢ်ကလိကလိလီၤ. ဝကရံၣ်သူး ၁၃: ၂.

ပတမၤလၢပုၤလံာ်စီဆုံအတၢ်ဘၣ်သးဖဲပမၤလိယုဂ်ပိညါထဲလံာ်တမံၤဧါ, ဒီးတၢ်ထံၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါတဖၣ်ဧါဘၣ်. မ့ၢ်တမီ, ယုဂ်ပိညါလၢအဆိၣ်ထွဲလံာ်စီဆုံမ့ၢ်ယုဂ်ပိညါလၢအကမၤမူထီၣ်ပတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.

တဘျီတခိၣ်န့ၣ်တၢ်ထံၣ်အံၤကဲထီၣ်တၢ်ဘၣ်ယိာ်သ့စ့ၢ်ကီးဖဲပဆိမိၣ်လၢပတကြၢၤမၤလိတၢ်လၢဘၣ်လီၤ. ဒီဖျါလၢပုၤမၤတၢ်သးခုကစီၣ်အါဂၤလၢမုၢ်မဆါတနံၤအံၤတနၢ်ယုဂ်ပိညါအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဘၣ်, အဝဲသ့ၣ်ထီဒါဒ်လဲၣ်တၢ်မၤလိတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်အဂ့ၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးတဖၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ဒ်ထဲလၢတၢ်မၤလိလၢအပတီၢ်ထီမၤဘၣ်ဒိခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူသ့လီၤ.

ပနၢ်ဟူဘၣ်ပုၤတနီၤနီၤစံးကတိၤတၢ်ဒ်အံၤ, ယဆိမိၣ်ပတကြၢၤမၤလိတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်အဂ့ၢ်လၢတၢ်အိၣ်ဖိၣ်သိၣ်လိဘၣ်, တၢ်မၤလိကထူးယံၤကွံၣ်ပုၤဒီးခရံၣ်လီၤ. မ့ၢ်တမ့ၢ်တမီ, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နကနၢ်ဟူပုၤတဂၤကတဲနၢၤ, ဒ်သီးနကကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်ခိၣ်န့ၣ်နတလိၣ်မၤလိယုဂ်ပိညါဘၣ်. နလိၣ်ဘၣ်ထဲယုၤအသးစီဆုံအတၢ်ဆုၢၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးအပူၤကွံၣ်တယံာ်ဒ်ဘၣ်ယန့ၢ်ဟူလၢ, ခရံၣ်ဖိအတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘါတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့မ့ၢ်ခရံၣ်ဖိအတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘါ လၢအသံလီၤ. ပုၤခရံၣ်ဖိလၢအကတိၤတၢ်ဒ်အံၤတဖၣ်တူၢ်လိာ်ယုဂ်ပိညါလၢအပတီၢ်ထီတန့ၢ်တသ့ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်ထီဒါတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢတၢ်န့ၣ်အဂီၢ်လီၤ. လၢကသ့ၣ်ထီၣ်အတၢ်အိၣ်မူမူနီၣ်နီၣ်အလီၢ်, ယုဂ်ပိညါလၢအဘၣ်တၢ်ကွဲးအိၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးအလီၢ်, အဝဲသ့ၣ်သန့ၤအသးလၢအနီၢ်ကစၢၤဒ်ဝဲအသးဆုၢၤအိၣ်, လၢအတအိၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်မၤလိန့ၣ်တၢ်ခံကွၢ်စီၤကွၢ်ဘၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကပိာ်ခိၣ်န့ၣ်လၢအပဆုၢၤအိၣ်အံၤလီၤ. မ့ၢ်တမ့ၢ်တမီအဝဲသ့ၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်နီၣ်သးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတခါခါလၢတၢ်မၤလိယုဂ်ပိညါလီၤတံၢ်လီၤဆဲးအလီၢ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၢ်ဒ်လီၣ်ဂ့ၢ်, ပကြၢၤဒီးသဒၢတၢ်ထံၣ်တမံၤအံၤမ့ၢ်လၢအမ့ၢ်တၢ်ထံၣ်လၢအကဒုးအါထီၣ်တၢ်စူၢ်ကမၢ်န့ၣ်ကမၢ်ဒီးတၢ်ထံၣ်လၢအတကြၢၤတဘၣ်လၢအတမ့ၢ်ခရံၣ်ဖိအတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်တဖၣ်လၢပုၤခရံၣ်ဖိအကျိၣ်န့ၣ်လီၤ.

စီၤပိလူးသ့ၣ်ညါတၢ်လီၤပျံၤတမံၤအံၤဖဲအဝဲဟ့ၣ်ပလီၢ်စီၤတံၢ်မသးဖဲ ၂တံၢ်မသး ၂:၁၅ ကျဲးစးကဲထီၣ်လၢပုၤဘၣ်ယုၤအသး, ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအမဲာ်ဆုးအလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်. ပုၤနီၤဖးတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအကလုၢ်ကထီၣ်အဆၢတီတီလီၤလီၤန့ၣ်တက့ၢ်.

ပဝဲတဂၤစုာ်စုာ်ပကြၢၤထူးထီၣ်ယုဂ်ပိညါအိၣ်ပညိလၢတၢ်ကဒုလီၤတံၢ်အပူၤလီၤ. ပဝဲတနီၤပပာ်ဒိၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အယုဂ်ပိညါတကမၤဒီးပတပးကဲတၢ်အိၣ်မူဘၣ်ထွဲလၢအဂၤတဖၣ်ဘၣ်. ပဝဲတနီၤတမီပသးစၢၤဆၢလၢတၢ်အိၣ်မူမၤထွဲဒီးတပးကဲတၢ်အိၣ်မူဘၣ်ထွဲလၢအဂၤတဖၣ်ဘၣ်. ပဝဲတနီၤတမီပသးစၢၤဆၢလၢတၢ်အိၣ်မူမၤထွဲဒီးတပးကဲတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တကမၤဘၣ်. ဒ်သီးပသုတလီၤဆူနီၣ်တကမၤတဂ့ၢ်န့ၣ်, ပဘၣ်မၤလိန့ၣ်

လၢကျဲၣ်ခံၣ်တၢ်အံၤအတၢ်ကဲဘျးဒိၣ်ခံၣ်လၢဒီးအတၢ်တကဲဘျးစ့ၢ်ကိးဒိၣ်ခံၣ်လၢလီၤ. တၢ်သျှင်ဖးသးဆးကမၤစၢၤပုၤလၢပကတံးဃာ်ကျဲၣ်ခံၣ်လၢဒီးတကတီၢ်ဃီလီၤ. ပလိၣ်ဘၣ်ယူဂိုဝိညါအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဃုာ်ဒီးယူဂိုဝိညါလၢပကဒိၣ်မူထွဲအဂီၢ်လီၤ.

ပထံၣ်ပုၤမၤလိယူဂိုဝိညါတဖၣ်အတၢ်ထုးထီၣ်ယူဂိုဝိညါဝံၤလံအဃိဒီး, ပကတဲသကိးတၢ်ဂ့ၢ်အဂၤတခါ - ယူဂိုဝိညါအဖီတၢ်တဖၣ်လီၤ. ဖဲပမၤလိယူဂိုဝိညါန့ၢ်ပကြးဒိၣ်ဒီးဖီတၢ်မၤန့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်. တၢ်တီၢ်ဖီတၢ်တဖၣ်အံၤဘၣ်ထွဲလိာ်အသးဒ်လဲၣ်.

### ဖီတၢ်တဖၣ် Goals

ဒ်သိးပကစံးဆၢတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်အံၤပကကွၢ်သကိးတၢ်သၢခါလီၤ. တၢ, ပကဃုသ့ၣ်ညါဖီတၢ်အခိၣ်သ့ၣ်သၢခါလၢယူဂိုဝိညါအပူၤ. ခံ, ပကဃုဃိထံဖီတၢ်သၢခါအံၤအတၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်အသး. သၢ, ပကဃုထံၣ်န့ၢ်တၢ်အဆိကတၢ်တဖၣ်လၢဖီတၢ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ်လီၤ.

### ဖီတၢ်အခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် Primary Goals

ကျဲၣ်ဒိၣ်ဝဲအါဘိဖဲပတဲယူဂိုဝိညါအတၢ်ကွၢ်စိတဖၣ်အဃိပယၤထီၣ်အီၤခဲလၢာ်တဝးဘၣ်. လၢအတက့ၢ်လဲၣ်တစဲးန့ၢ်, ပမၤလိယူဂိုဝိညါဒိၣ်ဒီးအတၢ်ကွၢ်စိတဖၣ်အဃိဒီးခရံၣ်ဖီအတၢ်အိၣ်မူလီၤ. ပမ့ၢ်ကွၢ်လၢ **Westminster Shorter Catechism** တၢ်သံကွၢ်နီၣ်ဂံၢ်တၢ်န့ၢ်, ယူဂိုဝိညါမ့ၢ်ကျဲၣ်တဘိလၢပမၤလၢကပီၤကစၢ်ယူဒီးသးခုလၢအပူၤတစါသးလီၤ. န့ၢ်သက့, ပတဲအီၤအါန့ၢ်အံၤသ့လီၤ. ပုၤမၤလိယူဂိုဝိညါတဖၣ်ကဘၣ်ဒိၣ်ဒီးကျဲၣ်လီၤလီၤဆီဆီလၢအနီၢ်ကစၢ်ဒဲကဘၣ်ယူးယီၣ်ဒီးဂ့ၢ်ကျဲးစးမုာ်လၢလၢယူဂိုဝိညါအပူၤလီၤ.

လၢကျဲၣ်အါဘိပမၤလိတ့ၢ်ယူဂိုဝိညါအခိၣ်ပညီလီၤဆီလိာ်အသးတဖၣ်လၢအကဟ့ၣ်ပုၤတၢ်န့ၢ်ပၢၢ်လၢပကပဲာ်ထံနီၤဖးစ့ၢ်ကိးယူဂိုဝိညါအဖီတၢ်တဖၣ်လီၤ. လၢကျဲၣ်တဘိန့ၢ်, ပမ့ၢ်ထံၣ်ယူဂိုဝိညါဒ်တၢ်မၤလိအပတီၢ်ထီၣ်ဒဲအံၤတခါအသိးဒီးပတၢ်တီၢ်တခီကမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးတၢ်မၤလိတၢ်သိၣ်လိတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်အဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤတဖၣ်လၢအသးစၢၢ်ဆၢထဲတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တခါဖီလီၤ. ဒီးလၢကျဲၣ်အဂၤတဘိ, တၢ်မၤလိတၢ်သိၣ်လိတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်အဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤတဖၣ်အဖီတၢ်မ့ၢ်ဒ်သိးကစၢၢ်ဆၢလၢပတၢ်အိၣ်မူလၢခရံၣ်အပူၤဖီလီၤ.

ပကကွၢ်သကိးတၢ်ထံၣ်ခံၣ်မံၤအံၤဖဲပတဲယူဂိုဝိညါအဖီတၢ်သၢခါအဆၢကတီၢ်လီၤ. ပကတဲသကိး ဒိၣ်သၢဒ်ဒီးစံၣ်, ဒိၣ်သိၣ်ဖြၢစဲၤ ဒီး ဒိၣ်သိၣ်ဖၣ်သိးစိတဖၣ်အဂ့ၢ်လီၤ. ပကကွၢ်အဆိကတၢ်လၢအိၣ်သိၣ်ဒီးစံၣ်လီၤ.

### Orthodoxy (အိၣ်သိၣ်ဒီးစံၣ်)

ခရံၣ်ဖီအယူဂိုဝိညါအဂီၢ်တၢ်မၤလိတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်အဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤမ့ၢ်ဖီတၢ်တခါလီၤ. တၢ်ကတီၢ်တၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်အဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤ (**Orthodoxy**) န့ၢ်ဘၣ်တၢ်သ့အီၤလၢကျဲၣ်အါဘိလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဖဲအံၤပကသ့အီၤလၢအခိၣ်ပညီမ့ၢ်, **တၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဘၣ်** လီၤ. တၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဘၣ်အဖီတၢ်မ့ၢ်ဒ်သိးပကတုၤလၢတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်အဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤလၢအမ့ၢ်အတီၢ်လီၤ. ပတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘိအတၢ်ကရၢကရိမ့ၢ်တဒ်သိးဘၣ်ဆၣ်, ဖဲပမၤယူဂိုဝိညါန့ၢ်ပသးဖဲလၢတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၢ်လၢပန့ၢ်လၢအမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၢ်လီၤ. ပအံၤဒဲဒီးသ့ၣ်ညါတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၢ်လၢအဘၣ်ဃးဒီးကစၢၢ်

ယူဂျာဗီဗီဗီဒါဒ်နဲ, ပဟီၣ်ခိၣ်, ဒီးပနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲလီၤ. ပတၢ်ကြၢၢ်ကွၢ်ကပၢ်ကွၢ်တၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဘၣ်အဖီတၢ်ဘၣ်. တၢ်ထံၣ်တမံၤအံၤပထံၣ်ဘၣ်လၢပှၤမၤလိယူဂျာဗီဗီဗီဒါဒ်နဲအါဂၤအတၢ်မၤအပူၤလီၤ.

ပကကွၢ်သကိး **Lousi Berkhot's** အလံာ်ခိၣ်တီၤလၢအမ့ၢ် **Systematic Theology** အပူၤဖဲအတၢ်နီၤဖးသၢအပူၤလီၤ. လံာ်တဆၢဒိၣ်အံၤတဲပှၤလၢ **တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်လၢပှၤတကၢၤဒီးခရံၣ်အတၢ်မၤ** လၢကျဲၣ်အံၤလီၤ.

ခရံၣ်အနီၣ်ကစၢ်အဂ့ၢ်

- ၁. တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်ဘၣ်ဃးခရံၣ်အဂ့ၢ်လၢတၢ်စံၣ်စီၤတဲစီၤအပူၤ
- ၂. ခရံၣ်အမံၤတဖၣ်ဒီးအန့ၢ်ဆၢၣ်
- ၃. ခရံၣ်အသကဲးပဝးအတၢ်အိၣ်မူလၢအမ့ၢ်တၢ်တမံၤဃီ

တၢ်အကတီၢ်လၢခရံၣ်ဘၣ်လဲၤဒီဖျိဝဲ

- ၁. တၢ်ဘၣ်တၢ်ဆိၣ်လီၤအီၤအကတီၢ်
- ၂. တၢ်ပၢ်ထီၣ်ထီၣ်အီၤအကတီၢ်

ခရံၣ်အတၢ်မၤတဖၣ်

- ၁. တၢ်ကတီၢ်လၢညါ - ဝံအတၢ်မၤ
- ၂. ပှၤလုၢ်တၢ်အဒိၣ်အတၢ်မၤ
- ၃. တၢ်ပှၤက့ၤလၢအမၤအသးဒီးလၢအလီၤအိၣ်
- ၄. တၢ်ပှၤက့ၤအန့ၢ်ဆၢၣ်
- ၅. တၢ်ထံၣ်အါထံၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ပှၤက့ၤ
- ၆. တၢ်ပှၤက့ၤအတၢ်တိၢ်ပၢ်ဒီးအဂ့ၢ်လီၤလီၤဆီဆီ
- ၇. ခရံၣ်အတၢ်မၤလၢအကဲထီၣ်ပှၤမၤဘၣ်လိာ်က့ၤတၢ်
- ၈. စီၤပၤအတၢ်မၤ

တၢ်ကွဲးအတၢ်ကွီၢ်ပၢ်ဖျါလၢ **Berkhof's** အဖီတၢ်ဘၣ်ခိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်ဒ်သိးပှၤဖးလံာ်ဖိတဖၣ်ကမၤလိန့ၢ် **Orthodox** မ့တမ့ၢ်တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်အဂ့ၢ်မိၣ်ပှၤလၢအဘၣ်, ဒ်သိးကန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ထံၣ်လၢအမ့ၢ်အတီၢ်တဖၣ်လီၤ.

လၢအပူၤကွၢ်န့ၢ်, ပှၤမၤလိယူဂျာဗီဗီဗီဒါဒ်နဲတဖၣ်အိၣ်ဒီးအစိကမိၣ်လၢအဟ့ၣ်ကလုၢ်တထံၣ်ခိၣ်လီၤတဆူညီဝဲလီၤ. ဘၣ်ဆၢၣ်မုၢ်မဆါတနံၤအံၤ, တၢ်ဆဲးကျိးတဖၣ်ညီထီၣ်ဝဲချ့ထီၣ်ဝဲဒီးပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိတဖၣ်သုးလီၤသုးကျဲၣ်အါအဃီဒီးပထံၣ်ဘၣ်တၢ်န့ၢ်တဖၣ်လၢအတမ့ၢ်ခရံၣ်ဖိတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်အါဝဲ, ဒီးပှၤအါဂၤအသးဒုဒီအသးကဒံကဒါအဃီ, လၢကဃုထံၣ်န့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤအဂီၢ်အဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်အဘါတအိၣ်ဘၣ်.

တုၤဒၣ်လဲၣ်လၢခရံၣ်ဖိလၢအမၤလိယူဂျာဗီဗီဗီဒါဒ်နဲတဖၣ်အတၢ်န့ၢ်ဒုဒီဝဲလၢတၢ်န့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤအပူၤ, လၢမိၣ်ပၢ်ဖဲတဲတုၤဝဲအံၤကြၢၢ်န့ၢ်ဝဲတန့ၢ်ဝဲထဲလဲၣ်လီၤ. ပှၤလၢအတမ့ၢ်တန့ၢ်တၢ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သးဒုဒီတကးဘၣ်, ခရံၣ်ဖိတဖၣ်ဒၣ်လဲၣ်ကန့ၢ်တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်အဂ့ၢ်မိၣ်ပှၤတမံၤဃီန့ၢ်ဃုဝဲတညီဘၣ်လီၤ.

လၢတၢ်အိၣ်သးတၢ်ပာ်သးဒ်အံၤအသိး, ပကြၢးမၤလိတၢ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ခရံၣ်ဖိတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်လၢ အဘၣ်န့ၢ်မ့ၢ်ဖိတၢ်တခါလိၤ. တၢ်တၢ်တၢ်တဖၣ်လၢပကမၤန့ၢ်တၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဘၣ်န့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်လၢအလိၤ ဆိဘၣ်. ယုၣ်ဂ္ၤဒီးပၤတၢ်မၤဖိတဖၣ်ဘၣ်လဲၣ်ခိဖျိတၢ်လိၤဖးလၢတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါ, တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်အပူၤလၢမဲၤဒံၤ ထၢၣ်ရုန့ၤယၢၣ်အတၢ်လိၤတၢ်ကျဲၣ်ပလဲၣ်ခိဖျိလၢမ့ၢ်မဆိတန့ၢ်အံၤအသိးန့ၢ်လိၤ.

သ့ၣ်နီၣ်လၢယိၤဟ့ၣ် ၁၇:၁၇, အဝဲထုကဖၣ်ဆူအပၢ်အအိၣ်ဒ်အံၤ -  
မၤစိဆံၣ်အိၣ်လၢနတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီတက့ၢ်. နကလုၢ်ကထိၣ်န့ၢ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီလိၤ.

ယုၣ်ဂ္ၤအိၣ်ဒီးအတၢ်သးအိၣ်နီၣ်နီၣ်လၢပကမၤန့ၢ်ဘၣ်တၢ်န့ၢ်လၢအဘၣ်လိၤ. အဝဲထံၣ်ဝဲလၢတၢ်ဆိကမိၣ် တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်လၢအဘၣ်မ့ၢ်ဖိတၢ်တခါလၢတၢ်မၤလိယူဂိုပိညါအပူၤ, ဒီးဒ်ပမ့ၢ်ပၤပိၣ်အံၤတဖၣ်, ပဘၣ်မၤဒ် သိးဒ်လိၤ.

တၢ်တီၢ်တခါအံၤအိၣ်လၢပသးပူၤအဖၢမ့ၢ်, ပကကွၢ်သကိးအိၣ်သိၣ်ဖြၢစံၣ်အဖိတၢ်တၢ်လိၤ.

### Orthopraxis (အိၣ်သိၣ်ဖြၢစံၣ်)

ပမ့ၢ်ထုးထီၣ်တၢ်ကတိၤအပျၢၣ်အံၤယိၤဖိဒီး, အိၣ်သိၣ်ဖြၢစံၣ်အခိပညိမ့ၢ်တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်အဂ့ၢ်မိၣ်ပှၢ် မ့တမ့ၢ်တၢ်သိၣ်လိၤလၢအဘၣ်သးဒီးသကဲးပဝးလၢအဘၣ်လိၤ. နကသ့ၣ်နီၣ်လၢ **William Ames** ကွဲးဝဲလၢ ယူဂိုပိညါအဂံၢ်အဘါန့ၢ်မ့ၢ်အိၣ်မူလၢယူဂိုပိညါအပူၤလိၤ. ကျဲတဘိလၢပကအိၣ်မူလၢယူဂိုပိညါန့ၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢပမၤ တဖၣ်ဒီးပသကဲးပဝးလိၤ. ထဲပဆိကမိၣ်တၢ်လၢအဘၣ်န့ၢ်တလၢပွဲၤဘၣ်. ပကြၢးမၤတၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဘၣ်တ ဖၣ်လိၤ.

တၢ်အုၣ်သးအိၣ်လၢခရံၣ်ဖိအယူဂိုပိညါကဘၣ်ဆုၢ်ပုၤဆူတၢ်မၤလၢအဘၣ်တဖၣ်လိၤ. အဒိ, လၢယူဂို ပိညါအပူၤပမၤလိလၢပကဘၣ်ဘါထုကဖၣ်, မၤတၢ်သးခုကစီၣ်, ဘါထီၣ်ယူၤ, မၤတၢ်အခုအပူၤအတၢ်မၤလၢ တကဒီးတကအဂီၢ်, ဒီးဟ့ၣ်မၤဘူၣ်ပှၢ်ဖိယာ်ဖိလိၤ. ထဲပမၤလိန့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီတဖၣ်အံၤတမ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ပွဲၤ လၢခရံၣ်ဖိယူဂိုပိညါအဂီၢ်ဘၣ်. တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီတဖၣ်အံၤကြၢးဘၣ်တၢ်မၤထွဲအိၣ်, တၢ်မၤလၢအမ့ၢ်အိၣ်သိၣ်ဖြၢ စံၣ်န့ၢ်လိၤ.

မ့ၢ်တၢ်လိၤသးအုးလၢပုၤခရံၣ်ဖိတဖၣ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဒီးတၢ်တၢ်ဖးဒိၣ်လၢကလူၤပိၣ်ထွဲဖိတၢ်တၢ်လၢ အမ့ၢ်အိၣ်သိၣ်ဖြၢစံၣ်လိၤ. အဆိကတၢ်, ပုၤလၢအအိၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အချၢတဖၣ်ထီၣ်ဘိတဲပုၤတၢ်လံၣ်တၢ်လိ လၢတၢ်သကဲးပဝးန့ၢ်အဂ့ၢ်အအာတအိၣ်ဘၣ်လိၤ. အသိးဒီးပဝဲအါဒ်အါဂပသးဒုဒိလၢမ့ၢ်ကျဲလၢအဘၣ်ကျဲလၢ အကမၣ်လၢပဘၣ်လူၤပိၣ်ထွဲမ့ၢ်တၢ်မၤန့ၢ်တဖၣ်လဲၣ်လိၤ.

နးန့ၢ်အန့ၢ်, လၢတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အပူၤဒ်လဲၣ်ပှၢ်အါဂပလၢအတတဲပျိထီၣ်တၢ်အဘၣ်တၢ်ကမၣ်တဖၣ်မၤ စၢပုၤခရံၣ်ဖိဒ်သိးအသုတဂဲၤဆၢထၢၣ်လၢတၢ်မၤလၢအဘၣ်အဂီၢ်ဒီးထီၣ်ဒါတၢ်မၤလၢအကမၣ်တဖၣ်လိၤ. လၢ တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအသိးတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်မၤဘၣ်တၢ်ဒဲးဘးတၢ်တၢ်ဘျီဘၣ်. ပမ့ၢ်ကွၢ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အတၢ်စံၣ်စိတဲစိန့ၢ်ပက ထံၣ်ဘၣ်လၢတၢ်မၤသးသအုးသပျီတဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢအိၣ်လၢယူဂိုပိညါလၢအတဘၣ်တဖၣ်လိၤ. မ့ၢ်တၢ်လိၤသးအုးလၢတၢ်စံၣ်စိတဲစိအပူၤလၢပုၤအဲၣ်တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါ, ပုၤခရံၣ်ဖိတဖၣ်ဒ်လဲၣ်, ညီန့ၢ်သုအ ယူဂိုပိညါလၢကမၤဘၣ်မၤဘၢအတၢ်ဒဲးဘးအအာအသိးတဖၣ်လိၤ.

သနၢ်က့ၣ်န့ၣ်, ပကြၢးသ့ၣ်ညါလၢအိၣ်သိၣ်ဖြၢစံၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအရ့ဒိၣ်လၢယုဂ်ပိညါလီၤ. ပတၢ်မၤဂ့ၢ် မ့ၢ်ဂ့ၢ်,အၢမ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပကကူးဘၣ်က့ၢ်လၢမ့ၢ်နံၤခံကတၢၢ်လီၤ. တၢ်မၤလၢအဂၤလၢပုၤခရံၣ်ဖိကဒဲကဒဲအဂီၢ်မ့ၢ်တၢ် မၤယုဂ်ပိညါဒ်နဲဒီးတၢ်မၤဂ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဒီးအစိကမိၢ်လၢကကွဲပုၤလၢအတၢ်တၢ်န့ၣ်န့ၣ်တၢ်ဆူခရံၣ်အအိၣ်လီၤ. လၢကွဲဒ်အံၤ, အိၣ်သိၣ်ဖြၢစံၣ် မ့ၢ်ဖိတၢ်အရ့ဒိၣ်တခါလၢယုဂ်ပိညါအပူၤလီၤ. ခဲအံၤပကဘၣ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သး စ့ၢ်ကီးလၢဖိတၢ်အံၤအဖိခိၣ်လၢ, တၢ်ဆိၣ်လီၤသးဒီးတၢ်အဲၣ်ကဘၣ်အိၣ်ဖျါလၢပတၢ်မၤကီးမံၤကီးစ့ၢ်အပူၤလီၤ. ဒီးပကပာ်သ့ၣ်ပာ်သးစ့ၢ်ကီးလၢခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူတမ့ၢ်ထဲတၢ်မၤတခါဒါဘၣ်. မ့ၢ်န့ၣ်သက့ဒ်န့ၣ်ဒီး, ယုဂ်ပိညါ တဘၣ်မ့ၢ်ထဲတၢ်မၤလၢအဘၣ်တခါဒါဘၣ်, မ့ၢ်မ့ၢ်တခါဘၣ်သိၣ်လိစ့ၢ်ကီးတၢ်မၤလၢပကြၢးမၤတဖၣ်လီၤ.

လၢယၤကိၣ် ၂:၁၉, အဝဲကွဲးဝဲဒ်အံၤ - နန့ၣ်လၢယုဂ်ပိညါဒ်နဲတဂၤဃီလီၤ. နမၤတၢ်ဂ့ၢ်လီၤ. တၢ်နါတဖၣ်န့ၣ် စ့ၢ်ကီးတၢ်ဒီးကနိးကစ့ၣ်လီၤ.

ပထံၣ်ဘၣ်ဖဲအံၤလၢတၢ်နါဒ်နဲလဲၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်န့ၣ်လၢအဘၣ်လီၤ. သနၢ်က့ၣ်အတၢ်န့ၣ်မၤ စၢၤအိၣ်ကသ့ၣ်လဲၣ်.

ယနၢ်လၢတၢ်နါန့ၣ်စ့ၢ်ကီးယုဂ်ပိညါဒ်နဲတဂၤဃီလီၤ. အဝဲန့ၣ်လၢခရံၣ်သံလၢပုၤတၢ်ဒဲးဘးဖိအဂီၢ်လီၤ. အဝဲန့ၣ်လၢခရံၣ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်သမူထီၣ်က့ၢ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ညါတၢ်သးခုကစီၣ်နီၣ်နီၣ်လၢပန့ၣ်ဘၣ်ဒိဖျါလၢတၢ်ဘျး တၢ်ဖျိၣ်အဃိလၢတၢ်န့ၣ်အပူၤလီၤ. သနၢ်က့ၣ်, အဝဲတအိၣ်မူဒ်အန့ၣ်ဝဲအသိးဘၣ်, အခိပညီအဝဲတလဲၤလၢအိၣ် သိၣ်ဒီးစံၣ် ဆူ အိၣ်သိၣ်ဖြၢစံၣ်ဘၣ်, တဘါထီၣ်ဒီးမၤယုဂ်ပိညါဒ်နဲအတၢ်တၢ်မၤဘၣ်. ပတၢ်မၤပာ်အိၣ် သိၣ်ဖြၢစံၣ်တၢ်မၤလၢအဂ့ၢ်လၢအကဲထီၣ်ဖိတၢ်လၢအဆံးတခါဘၣ်, အိၣ်သိၣ်ဖြၢစံၣ်ကဘၣ်မ့ၢ်ဖိတၢ်အိၣ် သ့ၣ်တခါလီၤ.

အါန့ၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဘၣ် အိၣ်သိၣ်ဒီးစံၣ် ဒီးတၢ်မၤလၢအဘၣ် အိၣ်သိၣ်ဖြၢစံၣ် န့ၣ်, ပယၤထီၣ် စ့ၢ်ကီးဖိတၢ်အသိတခါလၢအမ့ၢ်အိၣ်သိၣ်ဖၤသိးစံၣ်လီၤ. **အိၣ်သိၣ်ဖၤသိးစံၣ်** အခိပညီမ့ၢ် တၢ်ပာ်သးလၢအဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

**Orthopathos (အိၣ်သိၣ်ဖၤသိးစံၣ်)**

တၢ်ပာ်သးလၢအဘၣ်

အိၣ်မူလၢကစၢ်ယုဂ်ပိညါဒ်နဲပကဘၣ်မၤလီၤတံၢ်စ့ၢ်ကီးပတၢ်ပာ်သးလၢအဃိအလၢလၢအတၢ်မၤအ ပူၤလီၤ. ပတၢ်သးခုတဖၣ်, ပတၢ်သးဖျိၣ်တဖၣ်, ပတၢ်လိၣ်ဘၣ်သးလီတဖၣ်, ပတၢ်သးဒိၣ်, ပတၢ်သးဖုံသ့ၣ်ပိၣ်သး ဝးတဖၣ်ဒီးတၢ်ပာ်သးလၢအဂၤတဖၣ်ကကဲထီၣ်သးလၢပပူၤဒ်ယုဂ်ပိညါဒ်နဲအတၢ်ဘၣ်အသးအသိးလီၤ. ကနၢ်က့ၣ်, ဖိတၢ်တခါအံၤလၢအမ့ၢ်အိၣ်သိၣ်ဖၤသိးစံၣ်န့ၣ်ပုၤမၤလိယုဂ်ပိညါလၢအကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တဖၣ်ကွၢ်ကပာ်ကွၢ် အိၣ်ထီၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ခံမံၤလၢအတဲပုၤဘၣ်မနုၤအဃိပအဲၣ်ဒီးကွၢ်ကပာ်တၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးအသန့ၣ်လၢ ယုဂ်ပိညါအပူၤလဲၣ်လီၤ.

အဆိကတၢ်တခါ, ပုၤမၤလိယုဂ်ပိညါအါဂၤအတၢ်န့ၣ်ပာ်ဘၣ်ဘးပုၤကညီအတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးန့ၣ်စ့ၢ် ဝဲလီၤ. အနီၣ်ကိၢ်န့ၣ်, ပမ့ၢ်ကွၢ်ပုၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢအအဲၣ်တၢ်မၤလိအါဂၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤဒ်သရၣ်သမါတဖၣ် လၢကွဲဒ်ကွဲဒ်ထီၣ်အဃိဒီးပးဆဲးတၢ်ဘၣ်ဘးဒီးတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးတဖၣ်လီၤ. တကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ပုၤကညီဘၣ်. လၢ တၢ်န့ၣ်အဃိ, ပမ့ၢ်ဖးပုၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢအမၤလိယုဂ်ပိညါတဖၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်ပတၢ်ထံၣ်ညီန့ၣ်တၢ်လီၤသ့ၣ်ပိၣ်

သးဝး, တၢ်သးခု, တၢ်တူၢ်ဘၣ်တၢ်ဆါ, တၢ်ကဟုကယၢ်ဒီးတၢ်အဲၣ်ထဲသီးဒီးပဖးတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိဖိတဖၣ်အလံာ်ဘၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ဖးလံာ်လၢအကွဲးယုဂ်ပိညါတဖၣ်, နတသ့ၣ်ညါဘၣ်လၢအတကွဲးပှၤကညီအတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်တဖၣ်ဘၣ်. တၢ်အံၤမ့ၢ်လၢပှၤမၤလိယုဂ်ပိညါတဖၣ်တပာ်လုၢ်ပာ်ပှၤတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်တဖၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဒ်လဲာ်တမၤဘၣ်ဒိအသးဒီးသးအတၢ်တူၢ်ဘၣ်တဖၣ်ဘၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်ခံၣ်တခါမ့ၢ်ပှၤမၤယုဂ်ပိညါအတၢ်အါဂၤအိၣ်ဒီးတၢ်နတကလုာ်လၢတၢ်လၢအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးတၢ်ပလၢၢ်ဘၣ်တဖၣ်တမ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၢ်ဘၣ်. ဒီးအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်တပလၢၢ်ဘၣ်တၢ်ထဲန့ၣ်ဘၣ်. တမ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်လၢပကတဲလၢတၢ်ပလၢၢ်ဘၣ်တနီၤမ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ဒီးတနီၤမ့ၢ်တၢ်လၢအကမၣ်လီၤန့ၣ်ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်ဝဲလၢဖဲပတဲဘၣ်ဃးအိၣ်သိၣ်ဖၤသီးစံလၢအမ့ၢ်တၢ်ပလၢၢ်ဘၣ်လၢအဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံာ်လၢအဆှၢကမၣ်ပှၤလီၤ. တၢ်ထံာ်အံၤလီၤပလိာ်ဒီးသးဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်မၤလိတနီၤလၢအတဟ့ၣ်ထီၣ်လံာ်စီဆှံအတၢ်ထံာ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အဒိလၢအဂ့ၢ်လၢဖၤသီးစံအဂီၢ်မ့ၢ်တၢ်မၤဖိစီပီလူးအတၢ်ကွဲးလီၤ. ပဝဲကိးဂၤပသ့ၣ်ညါလၢစီပီလူးပာ်သ့ၣ်ပာ်သးပာ်ဒိၣ်ဝဲအိၣ်သိၣ်ဒီးစံာ်လၢအမ့ၢ်တၢ်စ့ၢ်တၢ်နာ်လၢအဘၣ်လီၤ. သနာ်က့, တဘျီဂ့ၢ်တဘျီဂ့ၢ်, ဖဲအဝဲကွဲးဘၣ်ဃးတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီန့ၣ်, စီပီလူးပၤအသးတန့ၢ်ဘၣ်, အဝဲပာ်ဖျါထီၣ်အတၢ်စ့ၢ်တၢ်နာ်ဒီးဖျါလၢအတၢ်လဲၤဒီးဖျါတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးလီၤ.

ယသ့ၣ်နီၣ်လၢယကွဲးထူးထီၣ် ၁ ဒီး ၂ ကရံၣ်သူးအခိပညီအခါ, ယထံာ်ဘၣ်လၢစီပီလူးသ့အတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်ဒီးပာ်ဖျါဝဲတစ့ၤဘျီဘၣ်. ပကကွၢ်အဒိ, လံာ်ရိမ့ၢ်မ့ၢ်လံာ်လၢစီပီလူးကွဲးအတၢ်နာ်ပာ်ဘၣ်ဃးယုဂ်ပိညါအဒိၣ်အယိာ်လီၤ. ဖဲအဆၢဒိၣ် ၉-၁၁ န့ၣ်ဖဲအဝဲကွဲးဘၣ်ဃးယုဂ်ပိညါအတၢ်တိာ်လၢပှၤယုဂ်ပိညါဒီးပှၤတခီဘိမ့ၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်, အဝဲအသးပှၤပဲၤဒီးတၢ်စံးထီၣ်ပတြၢလီၤ. ပမ့ၢ်ဖးလံာ်ရိမ့ၢ် ၁၁:၃၃-၃၆ - ယုဂ်ပိညါထူးအတၢ်တီၤ, ဒီးအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့, ဒီးအတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်, မ့ၢ်အယိာ်ဆံးဒိၣ်လဲၣ်. အတၢ်စံာ်ညီၣ်တဖၣ်, ပဃုကွၢ်တဘၣ်ဘၣ်. ဒီးအက့ၢ်အကပူၤန့ၣ်, ပသ့ၣ်ညါထီၣ်တသ့ဘၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ, မ့ၢ်မတၤသ့ၣ်ညါကစၢ်အသးတကလဲၣ်. မ့ၢ်မတၤကဲထီၣ်ပှၤကူၣ်လိာ်အသးဒီးအိၣ်တကလဲၣ်. မ့ၢ်မတၤဟ့ၣ်ပာ်တၢ်တမံၤမံၤဒီး, တၢ်ကဟ့ၣ်ဆၢအိၣ်တကလဲၣ်. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ, ကယံာ်တၢ်ခဲလၢာ်ဟဲထီၣ်လၢအပူၤ, ဒီးကဲထီၣ်လၢအစုပူၤ, ဒီးအိၣ်ဝဲလၢအဂီၢ်လီၤ. မ်တၢ်လၢကတီၤအိၣ်ဒီးအိၣ်အစီၤစီၤအဆၢပာ်တက့ၢ်. အမ့ၢ်.

နဖးဘၣ်ဃးလံာ်တၢ်ကွဲးထီၣ်ရိၤဒ်အံၤလၢယုဂ်ပိညါလၢအဟ့ၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အပူၤအကတၢ်တဘျီဖဲလဲၣ်အခါလဲၣ်.

## Interdependence

### တၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သး

ပနၢ်ဟူဘၣ်မၤလိဘၣ်ယုဂ်ပိညါအဖိတၢ်သၢမံၤအံၤလံ, အခဲအံၤပကကွၢ်သကိးဖိတၢ်တဖၣ်အတၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်အသးလီၤ. အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးအတၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးဘူးဘူးတံာ်တံာ်အပိပပာ်တ့ၢ်ဖိတၢ်တသ့နီၣ်တခါဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးတုၤဒ်လဲၣ်ပတဲလၢတခါန့ၣ်အဂီၢ်ဆူၣ်န့ၣ်အဂၤခံၣ်တသ့ဘၣ်လီၤ.

ဒ်သိးပကန့ၢ်ပၢၤဂ့ၢ်တၢ်အဂီၢ်, ပကကွၢ်တၢ်ဂ့ၢ်သၢမံၤလီၤ. တၢ်တမံၤ, ပကကွၢ်အိၣ်သိၣ်ဒီးစံၣ်တၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်/တၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဘၣ်မၤစၢၤဖီတၢ်အဂၢၢ်ခံၣ်လဲၣ်လီၤ. ဒီးပကတဲစ့ၢ်ကီးအိၣ်သိၣ်ဖြူစံး/တၢ်မၤလၢအဘၣ်မၤလဲၣ်ထီၣ်ဖီတၢ်အဂၢၢ်ခံၣ်လဲၣ်အဂ့ၢ်လီၤ. ဒီးသၢခါတခါ, အိၣ်သိၣ်ဖၤသိးစံး/တၢ်ပၢ်သးလၢအဘၣ်မၤဂ့ၢ်မၤစၢၤဖီတၢ်အဂၢၢ်ခံၣ်လဲၣ်လီၤ. ပကစးထီၣ်လၢတၢ်ကွၢ်သကိးလၢအိၣ်သိၣ်ဒီးစံၣ်မၤစၢၤဖီတၢ်အဂၢၢ်ခံၣ်လဲၣ်အဂ့ၢ်လီၤ.

**Orthodoxy (အိၣ်သိၣ်ဒီးစံၣ်)**

ပုၤမၤတၢ်သးခုကစီၣ်အါဂၢၤလၢမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤန့ၢ်ဝဲလၢအိၣ်သိၣ်ဒီးစံၣ်န့ၢ်အလီၢ်အိၣ်လၢအိၣ်သိၣ်ဖြူစံးဒီးအိၣ်သိၣ်ဖၤသိးစံးကဲတဲထီၣ်အဂီၢ်လီၤ. ပမၤလိလၢပုၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢအကွဲးယူဂျီပီညီတဖၣ်အအိၣ်လၢပကဘၣ်သ့ၣ်ညါဆိတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၣ်ဒ်သိးပအိၣ်မူထွဲကဘၣ်အဂီၢ်လီၤ. မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်ဆ့ၢ်မ့ၢ်ဂီၤလၢခရံၣ်ဖီတဖၣ်အိၣ်မူထွဲဝဲဒ်တၢ်ကတိၤအံၤအသိး, **ယအိၣ်မူဒ်တၢ်လၢယန့ၢ်အသိး** လီၤ. အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တီၣ်လီၤ. ပမၤလိဘၣ်ဃးတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၣ်န့ၢ်ဖျါထီၣ်လၢပအိၣ်မူအက့ၢ်ဒ်လဲၣ်လီၤ.

ဖဲပတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်လၢအဘၣ်အါထီၣ်ခိဖျါတၢ်မၤလိယူဂျီပီညီအတၢ်ထံၣ်တဖၣ်န့ၢ်, မ့ၢ်တၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်အံၤဘၣ်ဒါကမၣ်ဒါန့ၢ်ပတူၢ်လိာ်မ့ၢ်တၢ်ထီၣ်ခိဖျါပတၢ်အိၣ်မူထွဲဒီးပတၢ်တူၢ်ဘၣ်ဒိၣ်ဘၣ်တဖၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၢ်ပုၤတဂၤလၢအတၢ်ဒိသ့ၣ်ဒီးပတၢ်ဖျါန့ၢ်ဒိသ့ၣ်ဒီးသးတသ့ဘၣ်. ခဲအံၤ, ဖဲနမၤလိဘၣ်တၢ်မ့ၢ်ပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖီလၢအမ့ၢ်ယူဂျီပီညီအက့ၢ်အဂီၢ်တမံၤဒီးတၢ်မၤဂ့ၢ်တၢ်ဒီးတၢ်သးကညီတဖၣ်ဘၣ်ဃးဒီးယူဂျီန့ၢ်, နကသ့ၣ်ညါဘၣ်လၢနတၢ်အိၣ်မူသကဲးပဝးလၢအပူၤကွံာ်တဖၣ်ဆိတလဲအသးသ့ခိဖျါနမၤလိဘၣ်တၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်/တၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဘၣ်တဖၣ်အဃိန့ၢ်လီၤ.

ဒ်န့ၢ်အသိး, တၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ဒီးပသကဲးပဝးဒီးပတၢ်တူၢ်ဘၣ်သ့လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၢ်မ့ၢ်ပုၤတဂၤလၢအအဲၣ်လီၤအသးဒီးပံဒဲတဂၤလီၤ. နတသးအိၣ်ပုၤဖျါဖီယာ်ဖီဒီးနတမၤတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်နီတမံၤဘၣ်. သန့ၢ်က့ၢ်ဖဲနတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်လၢအဘၣ်ဆ့ၢ်န့ၢ်လၢတၢ်န့ၢ်က့ၢ်လံာ်စီဆံၣ်န့ၢ်, တၢ်န့ၢ်အံၤကတၢ်ဒီးန့ၢ်ခိဖျါလၢနအိၣ်ဒီးတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်လၢအဘၣ်အဃိလီၤ. လၢက့ၢ်ဒ်အံၤဒီးက့ၢ်အါဘိစ့ၢ်ကီး, မၤအါထီၣ်ပတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်လၢအဘၣ်န့ၢ်မၤစၢၤဖီကီးပတၢ်ဖဲးတၢ်မၤဒီးပတၢ်ပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သးဒ်သိးအကတၢ်ဒီးပုၤလၢပတၢ်အိၣ်မူအပူၤလီၤ.

**Orthopraxis (အိၣ်သိၣ်ဖြူစံး)**

ခဲအံၤပကကွၢ်သကိးလၢဖီတၢ်အဂၢၢ်ခံၣ်ဒီးအတၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးဒီးဖီတၢ်အဂၢၢ်တဖၣ်လီၤ. အိၣ်သိၣ်ဖြူစံးမၤအါထီၣ်အိၣ်သိၣ်ဒီးစံၣ်ဒီးအိၣ်သိၣ်ဖၤသိးစံးလဲၣ်. ပသကဲးပဝးမၤဘၣ်ဒိပတၢ်န့ၢ်ဒီးပတၢ်တူၢ်ဘၣ်လၢက့ၢ်ဒ်လဲၣ်.

လၢက့ၢ်တဘိန့ၢ်, ပတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤမၤလီၤတံၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ဒီးတၢ်လၢပန့ၢ်လၢအမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တီၣ်လီၤ. တၢ်အဒိဖိတခါမ့ၢ်ဖဲပသံကွၢ်ပုၤမၤလိတၢ်ဖီလၢအအဲၣ်မၤလိတၢ်တဂၤလၢတၢ်သံကွၢ်တဘိအံၤ - **ဘၣ်မန့ၢ်အဃိပကဘၣ်ဘိထုကဖၣ်လဲၣ်** န့ၢ်လီၤ.



ညီၣ်န့ၢ်တၢ်မၤအသးန့ၢ်, ဖဲပုၤစ့ၢ်က့ၢ်န့ၢ်က့ၢ်တၢ်တၢ်ထုၣ်ဖျၢၣ်န့ၢ်, အဝဲသ့ၣ်ကဟ့ၣ်ဆၢတၢ်စံးဆၢလၢ အဂံၢ်စၢ်လီၤ. အတၢ်စံးဆၢကမ့ၢ်, ပထုၣ်ဖျၢၣ်ခီဖျိယူၤမၤလိာ်ပုၤ လီၤ. တၢ်စံးဆၢမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၢ်ဘၣ်ဆၢ, ယတနၢ်ဟူၣ်ပုၤလၢအမ့ၢ်ပုၤထုၣ်ဖျၢၣ်တၢ်စံးနီၤလၢအထုၣ်ဖျၢၣ်တၢ်ထီၣ်ဒီးလၢပုၤလၢတၢ်ထုၣ်ဖျၢၣ်အပူၤတၢ်စံးဒ် အံၤဘၣ်. လၢတၢ်လဲၣ်ခီဖျိလၢတၢ်ထုၣ်ဖျၢၣ်ယံာ်ဝဲအသိဟ့ၣ်ပုၤသးကပုၤလၢပကထုၣ်ဖျၢၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်အါမၤအသိ လီၤ. မ့ၢ်ဒ်ကယၢ်လၢကစၢ်ယူၤမၤလိာ်ပုၤလၢပကထုၣ်ဖျၢၣ်ဘၣ်ဆၢ, ပမ့ၢ်တၢ်ထုၣ်ဖျၢၣ်ဒီးပတထံၣ်န့ၢ်ကျဲအ ကလၢအကမၤဆူၣ်ထီၣ်တၢ်ထုၣ်ဖျၢၣ်ဒ်အဖျါလၢလံာ်စီဆံၣ်အပူၤအသိးဘၣ်.

မ့ၢ်န့ၢ်သက့ၣ်ဒ်ဒီး, ပတၢ်မၤတဖၣ်ဒုးသုးဘူးပုၤဒီးတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်လၢအဘၣ်လီၤ. ဖဲပုၤစ့ၢ်က့ၢ်န့ၢ်က့ၢ်တၢ် တဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ထုၣ်ဖျၢၣ်လၢအတၢ်အိၣ်မူပူၤတဘိယုၤဃီန့ၢ်, အဝဲသ့ၣ်ကထံၣ်န့ၢ်စ့ၢ်ကီးတၢ်ဂ့ၢ်အါမၤလၢဘၣ်မ န့ၢ်ဃီလံာ်စီဆံၣ်သိၣ်လိပုၤလၢပကဘၣ်ဘိထုၣ်ဖျၢၣ်လဲၣ်န့ၢ်လီၤ. ပထုၣ်ဖျၢၣ်ခီဖျိကစၢ်ယူၤမ့ၢ်ပုၤအလၢအပုၤဒီးပ ကြးဃုတၢ်လၢအအိၣ်လီၤ. ပဃုထုၣ်ဖျၢၣ်ခီဖျိလၢပလိာ်ဘၣ်အိၣ်အသိလီၤ. ပဃုထုၣ်ဖျၢၣ်ခီဖျိလၢစီယၤကိာ်တဲ ဘၣ်ပုၤဖဲ ယၤကိာ် ၅:၁၆

တဲလီၤကျဲလီၤလိာ်သုတၢ်သရူးတၢ်ကမၣ်သကိးသကိး, ဒီးဘိထုၣ်ဖျၢၣ်လိာ်သုဂီၢ်သကိးသကိး, ဒ်သိးသု ကဘျါက့ၢ်တက့ၢ်. ပုၤအတီၢ်အလီၤအတၢ်ထုၣ်ဖျၢၣ်သပုၤပုၤန့ၢ်, မၤန့ၢ်တၢ်အါမၤလီၤ.

ပသကဲးပဝးမ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ကစၢ်ယူၤအသးန့ၢ်ပတအိၣ်မူဒ်တၢ်ဘၣ်ယူၤသးဘၣ်, သန့ၢ်က့ပမ့ၢ်အိၣ်စီ အိၣ်ဆံၣ်လၢတၢ်ထုၣ်ဖျၢၣ်အပူၤ, တၢ်ထုၣ်ဖျၢၣ်ကတၢ်တၢ်, မၤလီၤတံၢ်ဒီးကမၤအါထီၣ်ပတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်လၢကျဲအါ ဘိန့ၢ်လီၤ.

အါန့ၢ်အန့ၢ်, ပတၢ်မၤတဖၣ်ဘၣ်က့ဘၣ်ကံာ်စ့ၢ်ကီးပတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးအကျဲလၢတၢ်မၤလိယူၤဂ့ၢ်ပီညါ အပူၤလီၤ. တၢ်လၢပမၤဒုးလိာ်ဖျါပတၢ်တူၢ်ဘၣ်, မ့ၢ်အမၤလီၤတံၢ်ဝဲဂ့ၢ်ဂ့ၢ်,တၢ်တၢ်ဒီးပတၢ်တူၢ်ဘၣ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်လီၤ. အ ဒိန့ၢ်, ဖဲပုၤစ့ၢ်က့ၢ်န့ၢ်က့ၢ်တၢ်မၤတၢ်ဒီးဘး, အဝဲသ့ၣ်လဲၣ်ခီဖျိဘၣ်တၢ်အကတီၢ်လၢအပာ်ဒ့ၣ်ပာ်ကမၤလီၤက့ၢ်အ သး, သးအုးထွဲက့ၢ်အသးလီၤ. တဘျီဃီန့ၢ်, ဖဲပမၤတၢ်လၢအဘၣ်န့ၢ်, ပညီၣ်န့ၢ်သးခုဒီးသးမုာ်လၢယူၤအတၢ်မုာ် လၢဒီးတၢ်ဆိၣ်ဂ့ၢ်အပူၤလီၤ.

ဒ်ပထံၣ်တ့ၢ်လံာ်အသိး, ပတၢ်န့ၢ်ဘၣ်က့ဘၣ်ကံာ်တၢ်လၢပမၤဒီးပတၢ်တူၢ်ဘၣ်ဆိတလဲပတၢ်န့ၢ်ဒီးပတၢ် တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်လီၤ. ခဲအံၤပကကွၢ်သကိးတၢ်ထံၣ်လၢခံကတၢ်တခါလၢပယူၤဂ့ၢ်ပီညါအဖီတၢ်အကျါတခါ - ပတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်မၤဘၣ်က့ဘၣ်ကံာ်တၢ်လၢပန့ၢ်ဒီးတၢ်လၢပမၤလီၤ.

### Orthopathos (အိၣ်သိၣ်ဖၣ်သိးစံ)

ပကထံၣ်ဘၣ်လၢလံာ်စံးထီၣ်ပတြၢအပူၤပုၤကွဲးထါစံးထီၣ်ပတြၢတဖၣ်ဆိတလဲအတၢ်ဆိကမိၣ်ဒီးအ တၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢကျဲအဘိဘိလီၤ. ပမ့ၢ်ကွၢ်လၢကျဲအကတဘိန့ၢ်, ဖဲပုၤကွဲးထါဘၣ်တၢ်ညီကွံာ်အိၣ်န့ၢ်, အဝဲပာ် ဖျါထီၣ်အတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်လၢအစၢ်ဆၢဒီးတၢ်လၢအဝဲဘၣ်လဲၣ်ခီဖျိဝဲဒီးအတၢ်န့ၢ်လၢယူၤအပူၤလၢတၢ်တူၢ်ဘၣ် အပူၤလီၤ. အဒိ, စီၤအဝံးတဲဝဲထါစံးထီၣ်ပတြၢ ၁၃:၁, ၃

ဆံးယံာ်လဲၣ်, ယူၤဒေ, နကသးပုၤနီၣ်ယၤလီၤထူလီၤယိာ်ဒါ. နကပာ်တဒါနမဲာ်ဒီးယၤဆံးယံာ်လဲၣ်. ကွၢ်, ကနာ်ယကလုာ်တက့ၢ်. ယူၤယကစၢ်ဒေ, ဒုးကပီထီၣ်ယမဲာ်တက့ၢ်. ယကမံသံဘၣ်ဖုးလီၤ.

အါန့ၢ်အန့ၢ်, ပှၤကွဲးထါအတၢ်မၤတဖၣ်ဘၣ်ဒိအတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်တဖၣ်လီၤ. ဖဲပကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးတၢ် သယုဂ်သညါန့ၢ်ပှၤကွဲးထါတဖၣ်တအိၣ်ဒ်န့ၢ်ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်ဟီၣ်ဟ့ၣ်သး, အဝဲသ့ၣ်ဆိးက့ၢ်လီၤ. ဒ်ပှၤကွဲးထါကွဲးဝဲဖဲ ထါစံးထီၣ်ပတြၢၤ ၆:၆

တၢ်ဘျးယသးလၢယကအုကစွါအဃိ, ယမၤထီၣ်ဖိယလီၤမံကိးမုၢ်န့ၢ်ဒဲး, ဒီးယမၤပှံၣ်လီၤယလီၤမံလၢယ မဲာ်ထံန့ၢ်လီၤ.

တကတီၢ်ဃီ, ဖဲပှၤကွဲးထါတဖၣ်အသးပှၤလုၢ်ကွံာ်ဒီးတၢ်သးခုန့ၢ်, အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးဂံၢ်ဘါလၢပှၤလၢတၢ် မၤယုဂ်အတၢ်မၤအပူၤ, ဂဲၤကလံာ်ဒီးစံးထီၣ်ပတြၢၤယုဂ်လီၤ. ပမ့ၢ်ဖးဖဲထါစံးထီၣ်ပတြၢၤ ၃၀:၁၁

ယဟီၣ်တၢ်ယကတၢ်န့ၢ်န့ၢ်ဒုးကဲထီၣ်လၢတၢ်ဂဲၤကလံာ်လၢယဂီၢ်လီၤ. န့ၢ်ယုဂ်လီၤထၢၣ်တၢ်ကံးညၣ်ဒီး ကံာ်တူၢ်ယယီၤဒုလၢတၢ်သးခု

ပန့ၢ်ဘၣ်တၢ်အဒိဒ်အဖိခိၣ်တဖၣ်အသိးပထံာ်လၢယုဂ်ပိညါတၢ်မၤလိအဖိတၢ် ဝါခါအံၤဘၣ်ထွဲလိာ်အသးခဲလၢာ်လီၤ. တၢ်န့ၢ်မၤဘၣ်ကူဘၣ်ဂံၢ်ပတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီးပတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးတဖၣ် လီၤ. ပတၢ်မၤစ့ၢ်ကိးဘၣ်ထွဲလိာ်အသးဒီးပတၢ်န့ၢ်ဒီးပတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးလီၤ. ဒီးပတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်တဖၣ် ထီၣ်ဘိမၤဘၣ်ဒွဲးဘၣ်ဒွဲးဒီးပတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးဒီးပတၢ်န့ၢ်တဖၣ်လၢကျဲတဘိမ့ၢ်တမ့ၢ်တဘိလီၤ.

ပမ့ၢ်န့ၢ်ပာ်လၢဖိတၢ်သၢခါအံၤစဲဘျးလိာ်သးန့ၢ်ကမၤစၤပှၤဖဲပဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးတၢ်ထံာ်တနီၤနီၤ လီၤ. မ့ၢ်ဖိတၢ်ဖဲလဲၣ်တခါကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဆိအီၤအလီၤလဲၣ်. ပဘၣ်မၤဆိဖိတၢ်ဖဲလဲၣ်တခါလဲၣ်. မ့ၢ်ပဘၣ်သး စၢၢ်ဆၢဒိၣ်လၢအိၣ်သိၣ်ဒီးစံာ်, အိၣ်သိၣ်ဖြၢစဲး မ့ၢ်တမ့ၢ် အိၣ်သိၣ်ဖၤသိးစံလဲၣ်.

**တၢ်လၢပကဘၣ်မၤဆိအီၤတဖၣ် Priorities**

ပှၤမၤတၢ်သးခုကစီၣ်အါဂၤအိၣ်ဒီးအတၢ်ထံာ်လီၤလီၤဘျၢဘျၢလၢတၢ်ဂ့ၢ်အံၤအဖိခိၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်န့ၢ် နီၢ်နီၢ်လၢပကဘၣ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးလၢတၢ်အဆိကတၢ်တမံၤလၢအမ့ၢ်ဝဲပတၢ်န့ၢ်မ့ၢ်ဝံၤမးဒီးပတၢ်မၤကဆိတလဲ အသးဒီးပတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သး, ကဆိသလဲအသးလီၤ. တၢ်အဒိအံၤပမ့ၢ်ကွဲးဒီးလၢတၢ်ကတီၢ်ဒိကျိန့ၢ်ကဟဲအ သးဒ်အံၤ , ဆိကမိၣ်တၢ်လၢအဘၣ်, မၤတၢ်လၢအဘၣ်ဒီးန့ၢ်ကတူၢ်ဘၣ်မ့ၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်ထံာ်တမံၤအံၤဘၣ်တၢ် တူၢ်လိာ်အီၤလၢတၢ်လီၤအါတီၤလီၤ.

တၢ်လၢပကဘၣ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးတမံၤန့ၢ်, ပတဲလၢတၢ်ထံာ်အံၤလၢပှၤခဲလၢာ်လီၤန့ၢ်ပသးဒွဲဒိအလီၤတ အိၣ်ဘၣ်. အတကမၣ်ဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲကဲထီၣ်ဖဲပပိာ်ထွဲတၢ်ထံာ်တမံၤထီၣ်တပယုာ်ဃီအခါ လီၤ. ဒိဖျိလၢပတၢ်ထံာ်န့ၢ်တအါန့ၢ်တၢ်တၢ်ပတီၢ်အံၤအဃိ, ပယုဂ်ပိညါန့ၢ်ကဖျိလီၤယာ်လီၤဝဲလီၤ. ဖဲန့ၢ် ယုဂ်ပိညါလၢပတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီးတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးတဖၣ်ကဲထီၣ်ဝဲတၢ်လၢအရ့တဒိၣ်ကဲာ်ဆိးဒီးမ့ၢ်တၢ်အပတီၢ် ခံပတီၢ်သ့လီၤ.

ဖဲပဆိကမိၣ်ယုဂ်ပိညါအဖိတၢ်တဖၣ်အံၤဂ့ၢ်လၢပထံာ်အီၤဒ်သိးပှၤကညိတကအမိၢ်ပှၤလီၤ. ပဝဲကိး ကပသ့ၣ်ညါလၢပအိၣ်ဒီးနီၢ်ခိကွၢ်ဂီၤလၢအရ့ဒိၣ်တဖၣ် -ပခိၣ်န့ၢ်, တၢ်အိၣ်န့ၢ်လီၤအကျိတဖၣ်, ပသိာ်, ဒီးသ့ၣ် ကျိတဖၣ်လီၤ. အခဲအံၤ, မ့ၢ်ပကဘၣ်တဲလၢအရ့ဒိၣ်ကတၢ်ဖဲလဲၣ်တခါလဲၣ်. လၢအတၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်အသးအ ပူၤအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ပကရဲၣ်ကျဲအီၤဒ်လဲၣ်. ပကဆိကမိၣ်လၢပခိၣ်န့ၢ်ကျိတဖၣ်မၤဘၣ်ဒိပံာ်ကဖု, သန့ၢ်က့ပဆိက

မိၣ်စ့ၢ်ကိးလၢပံာ်ကမုၤမၤဘၣ်ဒိပခိၣ်န့ၢ်ကျိၤသ့စ့ၢ်ကိးလီၤ. လၢပကနၢ်ပၢၢ်တၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးတဖၣ်အံၤကျိၤကျဲ  
အိၣ်ဝဲအကလုာ်ကလုာ်လီၤ.

ဒ်ပတဲတ့ၢ်လံာ်အသိးလၢပကနၢ်ပၢၢ်ယူဂိုပိညါအဖီတၢ်သၢခါအံၤပဃုထာတခါလၢအရ့ဒိၣ်န့ၢ်တလၢ  
ပွဲၤတဝၢ်ဘၣ်. ဒ်ပတဲအါဘျီလၢတၢ်မၤလိတၢ်ဘျီအံၤ, ပတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်ဒီးပတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီးပတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးတ  
ဖၣ်ဒုးကဲထီၣ်တၢ်မၤသကိးဘၣ်ထွဲလိာ်သးတကတီၢ်ဃီလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တအိၣ်တကျိၤဃီဘၣ်. မ့ၢ်တခီအတၢ်  
ဘၣ် ထွဲလိာ်သးကဝီၤဒ်ကဝီၤလုၤအသိးအဃိပတဲလၢမတၢ်ကဘၣ်ဟဲဆိအရ့ဒိၣ်ဖဲလဲၣ်တခါလဲၣ်န့ၢ်တသ့ဘၣ်.  
မ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်လၢပတဲလၢပဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဘၣ်ဒ်သိးပကမၤတၢ်လၢအဘၣ်ဒီးပလၢၢ်ဘၣ်  
လၢအဘၣ်လီၤ. သနၢ်က့တခီၣ်တဘျီပဘၣ်မၤတၢ်လၢအဘၣ်ဒ်သိးပတၢ်ဆိကမိၣ်ကဘၣ်ဒီးပတၢ်ပာ်သးကဘၣ်  
အဂီၢ်လီၤ. ဒီးပကြးအိၣ်ဒီးတၢ်ပာ်သးလၢအဘၣ်ဒ်သိးပကဆိကမိၣ်ဒီးမၤတၢ်လၢအဘၣ်လီၤ. သးစီဆံ့ဆုၢ်ပုၤဂီၢ်  
မုၢ်လၢဖီတၢ်တဖၣ်အံၤလၢကျဲအါဘိလီၤ.

မ့ၢ်ဒ်န့ၢ်ဒီးပဆၢတဲာ်လၢပကမၤဒ်လဲၣ်. ပကဆၢတဲာ်လၢပကအိၣ်ဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဘၣ်, တၢ်မၤ  
လၢအဘၣ်, တၢ်ပာ်သးလၢအဘၣ်ဒ်လဲၣ်. တၢ်စံးဆၢလၢတၢ်သံကွၢ်အဂီၢ်မ့ၢ်ပကြးဒီးန့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ဖးသးဆးလၢ  
ပကသ့ၣ်ညါဘၣ်ဖီတၢ်ဖဲလဲၣ်တခါလၢပလိာ်ဘၣ်ဒ်တၢ်အိၣ်သးမၤအသးအသိးလီၤ.

ခီဖျိလၢသးသမူအတၢ်လဲၤထီၣ်တရံးသးအဃိ, တၢ်ဘၣ်ဘျီဘၣ်ဒါန့ၢ်အရ့ဒိၣ်ဒိၣ်မးလၢတၢ်ဆိတလဲ  
လဲၤတရံးသးအဂီၢ်လီၤ. တၢ်အိၣ်မူန့ၢ်မၤသးဒ်ကဘိတဘ့ၣ်လၢအဟူးဝးဆွဲးဆွဲးဝဲလီၤ. တဘျီတခီၣ်အဝဲဟဲလီၤ  
လၢတကမၤဒီးတဘျီတခီၣ်လၢအန့ၢ်တကမၤလီၤ. ဒ်သိးကဘိကဂၢၢ်အဂီၢ်ပဘၣ်ပာ်သးကျၢၤမုဆူလၢပကလဲၤ  
တရံးဖဲလဲၣ်တကမၤလဲၣ်လီၤ. ပသန့ၤလီၤလၢအကျိၤမ့ၢ်တဘၣ်တခီ, ပကလီၤတဲာ်လၢကဘိချၢလီၤ. ကျဲတအိၣ်  
ထဲတဘိဒါဖဲပမၤလိယူဂိုပိညါဘၣ်. တဘျီလၢလၢဖဲပစံးဆၢယူဂိုပိညါအတၢ်တိာ်ပာ်န့ၢ်, ပကဘၣ်သံကွၢ်  
**ပလိာ်ဘၣ်မၤန့ၢ်လဲၣ်, ပဝဲဒီးပုၤလၢပဃုထာတဖၣ်လိာ်ဘၣ်တၢ်မၤန့ၢ်လၢဆၢကတီၢ်ခဲအံၤလဲၣ်.** ဖဲန့ၢ်မးဒီးပဒုးအိၣ်  
ထီၣ်တၢ်မၤလိဖဲန့ၢ်, ဒီးပဃုထံၣ်န့ၢ်ယူဂိုပိညါအဖီတၢ်တဖၣ်လၢပသးဒိဖျါညါန့ၢ်လီၤ.

ဖဲပုၤစ့ၢ်က့ၤန့ၢ်က့ၤတၢ်တဖၣ်တသ့ၣ်ညါဆိတလဲတၢ်လၢအရ့ဒိၣ်သၢခါအံၤန့ၢ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲကဲထီၣ်အသး  
သ့ဒိၣ်မးလီၤ. ပမ့ၢ်သးစၢၢ်ဆၢထဲအိၣ်သိၣ်ဒီးစံၣ်ဒီးပသးစဲထဲတၢ်မၤလိတခါဒါလီၤ. ဖဲပမၤထဲတၢ်လၢပဘၣ်မၤထွဲ  
န့ၢ်, ပပာ်ဒိၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီဖီးသဲစးတဖၣ်လီၤ. ဖဲပသးစဲအါလၢတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးတခါဒါဒီး, ပသ့ၣ်ညါန့ၢ်ထဲပ  
တၢ်တူၢ်ဘၣ်ဒိၣ်ဘၣ်လီၤ. သနၢ်က့ဖဲပမၤလိသ့ပသးလၢတၢ်သ့ဒီးတဒၢပသးဒ်ပသးသမူအလပိတရံးသးအသိးန့ၢ်  
မၤစၢၤပုၤဒ်သိးမိပသ့တလီၤဆူတၢ်န့ၢ်တခီတၢ်တဂ့ၤလီၤ. အဃိဒီး, ပဝဲတဂၤစုာ်စုာ်ပကြးသံကွၢ်, ကျဲဖဲလဲၣ်တ  
ဘိအံၤလၢယသ့လၢယူဂိုပိညါလဲၣ်. မ့ၢ်ယပာ်ဒိၣ်အါလၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်, မ့ၢ်ယပာ်ဒိၣ်အါလၢတၢ်သိၣ်  
တၢ်သီတၢ်ဘျါခါ, မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးခါ မ့ၢ်တမ့ၢ်တခီယပာ်ဖျိတၢ်ဂ့ၢ်ခဲလၢာ်ခါ. ပန့ၢ်ဆၢၣ်ကမ့ၢ်ဒ်ဝဲဒ်လဲၣ်  
ဒ်လဲၣ်, ပကြးကွၢ်ဖီတၢ်လၢပညီန့ၢ်ကွၢ်ကဟံာ်အီၤလီၤ.

ခဲအံၤဖဲပတဲယူဂိုပိညါအခီပညီဝံၤဒီးသ့ၣ်ညါဘၣ်အဖီတၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ, ပကလဲၤဆူတၢ်ဂ့ၢ်အသီတခါ  
လၢ အမ့ၢ်ပတၢ်ဂ့ၢ်သၢခါတခါ, ယူဂိုပိညါအတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတဖၣ်လီၤ. ဖဲပမၤလိယူဂိုပိညါန့ၢ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲမၤန့ၢ်  
တဖၣ်ဟဲတုၤအိၣ်ပုၤလဲၣ်. တၢ်ဂ့ၢ်အခိၣ်တီမၤန့ၢ်တဖၣ်လၢအဒုးသ့ၣ်ညါပုၤအိၣ်သိၣ်ဒီးစံၣ်, အိၣ်သိၣ်ဖြူစံးဒီးအိၣ်  
သိၣ်ဖၤသိးစံးလဲၣ်.

## တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ်တဖၣ် Topics

ပဒုးသ့ၣ်ညါပုၤလၢယုဂ်ပိညါအတၢ်တၢ်န့ၢ်လိၤကၢ်လၢပဒုးသ့ၣ်ညါပုၤလၢမူခိၣ်ဟီၣ်ခိၣ်အဂ့ၢ်လိၤ. မ့ၢ်တၢ်မၤလၢအဖျါလိၤပျံၤလိၤ. အဃိဒီး, လၢတၢ်မၤလိတၢ်ကတီၢ်အံၤပကမၤဆံးလိၤယုဂ်ပိညါအတၢ်ကိၢ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ်တဖၣ်လိၤ.

ဒ်သိးပကန့ၢ်ပၢၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢအလိၤထုးသ့ၣ်ထုးသးအဂီၢ်, ပကဘၣ်တဲသကိးတၢ်ခံမံၤ - အဆိကတၢ်, တၢ်ဃုထၢအါမံၤလၢပုၤမၤလိယုဂ်ပိညါအမဲၣ်ညါ, ဒီးခံမံၤတမံၤ, တၢ်ဃုထၢပကမၤဖဲတၢ်မၤလိတဖၣ်အံၤလိၤ. ပကကွၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်ဃုထၢတနီၤလၢခိးလိၤဃာ်ပုၤမၤလိယုဂ်ပိညါတဖၣ်အခိၣ်လိၤ.

## တၢ်လၢပဃုထၢသ့တဖၣ် Options

ဖဲပုၤကညီအံၣ်ဒီးမၤလိယုဂ်ပိညါန့ၢ်, အဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ဝဲလၢယုဂ်ပိညါအတၢ်ကိၢ်လဲၣ်မးလိၤ. ညီန့ၢ်ပထံၣ်လၢယုဂ်ပိညါတဲဖျါတၢ်အါမံၤလိၤ. ဒ်န့ၢ်ခံကထိခရံၣ်ဖိအတၢ်န့ၢ်အသိး, တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ်အါမံၤဟဲပၢၢ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်မၤလိယုဂ်ပိညါအပူၤလိၤ. တၢ်အိၣ်ဖျါတဖၣ်အိၣ်ဒီးအတၢ်ထံၣ်လၢအလိၤဆိလိၣ်အသး, သန့က့ယုဂ်ပိညါတၢ်မၤလိလၢအလိၤပလိၣ်လိၣ်သးန့ၢ်ပယၢၤထီၣ်အါကလုာ်လိၤ.

တၢ်ဃုမၤလိန့ၢ်ယုဂ်ပိညါပာ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ်ဒ်တၢ်စိာ်တၢ်သးခုကစီၣ်, တၢ်ဟးတဲတၢ်သးခုကစီၣ်, တၢ်ဒိသဒၢတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်, တၢ်ဘူၣ်ထီၣ်ဘါထီၣ်, တၢ်သးကညီအတၢ်မၤတဖၣ်, တၢ်ကတီၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးမၤစၢၤဒီးတၢ်စံၣ်တဲၤတဲၤလိၤတဖၣ်လိၤ. ပာ်ဃုာ်စ့ၢ်ကိးတၢ်ဂ့ၢ်လၢအတၢ်ကိၢ်လဲၣ်ဒ်သိးတၢ်လၢပထံၣ်တသ့တဖၣ် - တၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်လၢတၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤ, တၢ်အိၣ်ဖျါအတၢ်သိၣ်လိ, တၢ်မၤလိပုၤကညီအဂ့ၢ်, တၢ်မၤလိယုဂ်ပိညါအဂ့ၢ်, တၢ်မၤလိသးစီဆံၣ်အဂ့ၢ်, တၢ်မၤလိဘၣ်ဃးမုၢ်န့ၢ်ခံကတၢ်, တၢ်မၤလိဘၣ်ဃးတၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤ, လၢအဘၣ်တၢ်ကွဲးအိၣ်လၢလံာ်စီဆံၣ်အပူၤ, တၢ်မၤလိလံာ်စီဆံၣ်ကဒုလိၤတံၢ်, တၢ်စံၣ်စါတဲစါအယုဂ်ပိညါဒီးတၢ်ကွဲးကျိၣ်ထံယုဂ်ပိညါလိၤ.

အါဒ်တၢ်တက့ၢ်န့ၢ်, ယုဂ်ပိညါလၢညါလၢအတဲတၢ်ဂ့ၢ်လၢထးတဖၣ်အံၤဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ထံၣ်ဟဲလၢအိၣ်သိၣ်ဒီးစံၣ်လိၤ. တၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤလိၤ. လံာ်စီဆံၣ်ကွၢ်လၢအသိၣ်လိတၢ်ဂ့ၢ်လၢထးတဖၣ်အံၤ, သိၣ်လိတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်လၢပုၤကမၤလိန့ၢ်တၢ်လိၤတံၢ်လိၤဆဲး, ဒီးမၤလိတံၢ်လၢပုၤကွၢ်ဖိကိးဂၤဒဲးန့ၢ်ပၢၢ်ဝဲဘၣ်ဘၣ်လိၤ. တဘျီတခါန့ၢ်, လံာ်စီဆံၣ်တီၤတနီၤနီၤမၤလိဘၣ်ဃးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တနီၤလိၤ. တၢ်သိၣ်လိတီၤလၢအသိၣ်လိတၢ်ဘူၣ်ထီၣ်ဘါထီၣ်, တၢ်မၤတၢ်သးခုကစီၣ်, တၢ်စံၣ်တဲၤတဲၤလိၤ, ဒီးတၢ်မၤစၢၤကွၢ်ထွဲပုၤသးအုး လၢအညီန့ၢ်ပာ်ဖျါအိၣ်သိၣ်ဖြၢစံးတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်လိၤ. သန့က့မ့ၢ်တၢ်လိၤသးအုးလၢလံာ်စီဆံၣ်ကွၢ်အါဖျါတတဲတသိၣ်လိဘၣ်ဃးအိၣ်သိၣ်ဖၤသိးစံးလၢအမ့ၢ်တၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်တၢ်ပလၢၢ်ဘၣ်လၢအတၢ်စံၣ်တဲၤတဲၤလိၤအပူၤဘၣ်. သန့က့, ပမၤလိန့ၢ်လံာ်လၢပလိၣ်ဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်သၢမံၤလၢာ်အံၤလိၤ. အဃိဒီး, ပကထံၣ်လၢတၢ်မၤလၢပုၤမၤလိယုဂ်ပိညါအဂီၢ်န့ၢ်အတၢ်ကိၢ်လဲၣ်မးလိၤ. ကျဲလၢပကမၤန့ၢ် ယုဂ်ပိညါန့ၢ်အကျိၣ်အိၣ်ဝဲအါမးလိၤ.

ဒီဖျါလၢတၢ်ဂ့ၢ်လၢပကြးဃုထၢအိၣ်အါဖဲပမၤလိယူဂိုပိညါအဃိကြးလၢပဃုထၢမၤပွဲၤတၢ်လၢအလိၣ်နီၣ်နီၣ်တဖၣ်လီၤ.

### တၢ်ဃုထၢတဖၣ် Selections

ပှၤမၤလိယူဂိုပိညါအသီသီဖိတဖၣ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်တၢ်လီၤပျံၤဖးဒိၣ်လီၤ. ယူဂိုပိညါအတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတဖၣ်ဒီးအနီၣ်ဂံၢ်န့ၣ်တဘျီဘျီမၤလိဘျးလီၤဘျီပှၤသ့လီၤ. အနီၣ်ကီၢ်န့ၣ်, အတၢ်ကီၢ်လဲၣ်တလၢလၢပှၤကွီဖိအါဂၤကမၤလိန့ၢ်တၢ်ခဲလၢာ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မၤလိန့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တနီၤထဲတဆံးတက့ၢ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ, ပှၤကွီဖိအါဂၤမၤလိန့ၢ်ထဲအိၣ်သိၣ်ဒီးစံၣ်အဃိဒီးကကွၢ်ကပာ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်အဂၤခံမံၤန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်မၤလိတဘျီအံၤဒ်သိးပသုတလီၤဘျးလီၤတီၤလၢတၢ်မၤလိအိၣ်တီတဂ့ၢ်အဂီၢ်ပကပာ်ဖျိပတၢ်ဆိကမိၣ်ထဲတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတဂ့ၢ်လီၤ. ပကပာ်သျှင်ပာ်သးလၢယူဂိုပိညါအတၢ်ဂ့ၢ်လၢအတဲဘၣ်ဃးတၢ်မၤလိယူဂိုပိညါဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်ဖျိသရၣ်အတၢ်မၤတနီၤလီၤ. ပပာ်အခိပညိဒ်လဲၣ်န့ၣ်တၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်, တၢ်မၤဒီးတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်တဖၣ်ကဲဘျးကဲဖျိလၢတၢ်အိၣ်ဖျိဒီးတၢ်အိၣ်ဖျိခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်လီၤ. ပတဟ့ၣ်ယူဂိုပိညါအခိပညိခဲလၢာ်ခဲဆ့ဘၣ်. လၢအလီၢ်န့ၣ်ပကသံကွၢ်လိာ်သးလၢတၢ်သံကွၢ်တနီၤလီၤ. ပှၤလၢကကဲတၢ်အိၣ်ဖျိခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်ကြးသ့ၣ်ညါမၤန့ၢ်လဲၣ်. ကြးမၤမၤန့ၢ်လဲၣ်. ဒီးလၢယူဂိုပိညါအပူၤကြးပလၢၢ်ဘၣ်တၢ်မၤန့ၢ်လဲၣ်. အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်မၤလိယူဂိုပိညါဒ်လဲၣ်.

လၢတၢ်သးခုအပူၤ, ပတလိၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်စံးဆၢလၢတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ်ဘၣ်. တၢ်အိၣ်ဖျိအိၣ်ဒီးအတၢ်ထံၣ်အရ့ဒိၣ်တနီၤလံလီၤ. ဒ်ယူဂိုပိညါအတၢ်ကူၣ်သ့လၢတၢ်အိၣ်ဖျိပူၤကဲထီၣ်တဆီဘၣ်တဆီလၢတၢ်အိၣ်ဖျိအပူၤအသိး, တၢ်ထံၣ်လၢအဒ်သိးလၢတၢ်ဘျီတၢ်ဘါအကရူၢ်ကရၢတဖၣ်ကဲထီၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်သ့ၣ်တနီၤလၢကဟ့ၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢတၢ်အိၣ်ဖျိအပူၤလီၤ.

လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ, လံာ်လၢတၢ်မၤလိအီၤလၢလံာ်စီဆုံကွီအပူၤန့ၣ်လီၤကံၤဒ်အံၤလီၤ. ဘၣ်တၢ်နီၤဖးအီၤလၢတၢ်နီၤဖးဒိၣ်သၢခါ - လံာ်စီဆုံတၢ်မၤလိ, တၢ်စံၣ်စါတဲစါဒီးတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်အဂ့ၢ်မိၢ်ပှၤတဖၣ်, ဒီးတၢ်မၤတၢ်လၢတၢ်သးခုကစီၣ်အပျီမုၢ်ဃါအပူၤလီၤ. တၢ်နီၤဖးသၢခါအံၤဒုးဖျါထီၣ်သးစီဆုံအတၢ်မၤလၢကဟ့ၣ်တၢ်ကူၣ်သ့အါထီၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဖျိခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. ပကဘျုၣ်လီၤသကိးတၢ်နီၤဖးတဖၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဖျိခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်တက့ၢ်.

လံာ်စီဆုံတၢ်မၤလိညါန့ၣ်တၢ်နီၤဖးကဒီးအီၤလၢလံာ်စီဆုံအလီၢ်လံာ်ဒီးအသီတၢ်မၤလိတဖၣ်လီၤ. လံာ်တဖၣ်အံၤသိၣ်လိဘၣ်ဃးတၢ်လၢအအိၣ်လၢလံာ်စီဆုံအပူၤဒီးမၤစၢၤစ့ၢ်ကိးတၢ်အိၣ်ဖျိခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအခိပညိလီၤ. တၢ်မၤလိတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်အဂ့ၢ်မိၢ်ပှၤဒီးတၢ်စံၣ်စါတဲစါန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ပာ်ပနီၣ်အီၤဒ်အမ့ၢ်လံာ်လၢအသိၣ်လိတၢ်အိၣ်ဖျိအတၢ်စံၣ်စါတဲစါဒီးတၢ်မၤလိယူဂိုပိညါလီၤတံၢ်လီၤဆဲးလီၤ. တၢ်အိၣ်ဖျိအတၢ်စံၣ်စါတဲစါဘၣ်ဃးယူၤအတၢ်မၤလၢတၢ်အိၣ်ဖျိအပူၤ, တၢ်အိၣ်ဖျိအတၢ်ဂဲၤလိာ်လၢတၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်လၢက့ၢ်အါဘိဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်အါကတီၢ်အပူၤလီၤ. ယူဂိုပိညါလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒုးကပီၤထီၣ်ပှၤမၤလိတၢ်ဖိအမဲၣ်ဒ်သိးကထံၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သိၣ်လိအလီၤတံၢ်လီၤဆဲးအိၣ်ဒီးအကျါအကျါအတၢ်ရဲၣ်လီၤက့ၢ်လီၤဂ့ၢ်ဂ့ၢ်လီၤ. ဒီးတၢ်လီၤမၤတၢ်လၢတၢ်မၤလိတခိမၤစၢၤကွီဖိဒ်သိးကအိၣ်ဒီးနီၣ်သးအတၢ်ရုလိာ်လၢနီၣ်ကစၢ်အဂီၢ်ဒီးတၢ်မၤတၢ်သးခုကစီၣ်လၢမဲၣ်သကိးမဲၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ဟးတဲတၢ်သးခုကစီၣ်ဒီးစံၣ်တဲၤတဲၤလီၤတၢ်လီၤ.

လၢတၢ်တဲအါထီၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်မၤလိတဖၣ်အံၤ, ပကတဲစ့ၢ်ကိးတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်နီၤဖးတဖၣ်အံၤအပူၤလီၤ. လၢပနီၤကစၢ်ဒၣ်ဝဲကကျဲအံၤထီၣ်ပဒိကန့ၢ်လၢအသီအလီၢ်န့ၣ်, ပကရဲပုၤဒီးပာ်ဖျိၣ်ကျဲလီၤတၢ်ထီၣ်ကွၢ်ဒ်သးစီဆံၣ်သိၣ်လိတ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အသိးတက့ၢ်. တဘျီတခါ, တၢ်သၢမံၤအံၤကကဲထီၣ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲလၢပဂီၢ်လီၤ. လၢတၢ်မၤလိလံာ်စီဆံၣ်န့ၣ်ပကတဲစ့ၢ်ကိး တၢ်ဃိထံလံာ်စီဆံၣ်တဆၢဘၣ်တဆၢ န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်မၤလိတဖၣ်အံၤအပူၤတၢ်နီၤဖးလၢအမ့ၢ်တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်အဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤဒီးတၢ်စံာ်စီတဲတဲတဖၣ်ကဘၣ်ထွဲဃုာ်စ့ၢ်ကိးဒီး **တၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးပတၢ်ကရၢကရိပူၤတတၢ** လီၤ. ဒီးတၢ်မၤလိလၢတၢ်သးခုကစီၣ်အပျီပူၤတခီကဘၣ်ထွဲဒီး **ခရံာ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူ** န့ၣ်လီၤ.

ပကကွၢ်သကိးကျဲလၢတၢ်မၤလိတဖၣ်အံၤပိာ်ဝဲဒီးအဝဲသ့ၣ်မၤသကိးတၢ်ဒ်လဲၣ်တက့ၢ်. ဒ်သိးပသုတလီၤတဲာ်လၢတၢ်မၤလိလံာ်အပတီၢ်ထီထဲတခါဒါတဂ့ၢ်န့ၣ်, ပကဒုးသ့ၣ်နီၣ်လိာ်ပသးကိးဆၢကတီၢ်ဒီးလၢတၢ်နီၤဖးတဖၣ်အံၤထီၣ်ကဘၣ်ပာ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ထံၣ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်သကဲးပဝးဒီးတၢ်တူၢ်ဘၣ်တဖၣ်လၢပကဃုဃိထံသ့ၣ်ညါအဂီၢ်လီၤ. ဖဲပမၤလိလံာ်စီဆံၣ်အသီတကတြုၢ်ဒီးအလီၢ်လံာ်တကတြုၢ်အခီပညါလီၤတံာ်လီၤဆဲးန့ၣ်ပကြးမၤလိစ့ၢ်ကိးတၢ်ထံၣ်, တၢ်အိၣ်မူထွဲဒီးတၢ်တူၢ်ဘၣ်တဖၣ်လီၤ. ဖဲပမၤလိတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အတၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးပူၤတတၢန့ၣ်, ပကသ့ၣ်နီၣ်တၢ်ထံၣ်, တၢ်အိၣ်မူထွဲဒီးတၢ်တူၢ်ဘၣ်တဖၣ်အရ့ဒိၣ်ထဲလဲၣ်လီၤ. ဒီးဖဲပတဲဘၣ်ဃးခရံာ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူန့ၣ်, ပကတဲထဲတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်အဘၣ်လၢအမ့ၢ်အိၣ်သိၣ်ဒီးစံာ်ဘၣ်, မ့တမ့ၢ်တခီပာ်ဃုာ်စ့ၢ်ကိးဒီးအိၣ်သိၣ်ဖြးစံးဒီးအိၣ်သိၣ်ဖၤသိးစံတဖၣ်လီၤ. ဒီးခရံာ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူမ့ၢ်တၢ်အိၣ်တီအရ့ဒိၣ်ကတၢ်တခါလၢပတၢ်မၤလိယူဂိုဗီညါအပူၤလီၤ.

### တၢ်ကတီၢ်လၢအံၤ Conclusion

လၢတၢ်မၤလိတကတီၢ်အံၤပတဲဘၣ်ဃးတၢ်သံကွၢ်အခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိလၢပသံကွၢ်လၢတၢ်မၤလိယူဂိုဗီညါအပူၤ, ယူဂိုဗီညါမ့ၢ်တၢ်မၤန့ၢ်လဲၣ် လီၤ. လၢတၢ်ကစံးဆၢအဂီၢ်ပတဲတၢ်ဂ့ၢ်သၢမံၤ - ယူဂိုဗီညါအခီပညါ, ယူဂိုဗီညါအဖိတၢ်တဖၣ်, ဒီးယူဂိုဗီညါအတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတဖၣ်လီၤ. လၢတၢ်မၤလိဆူမဲာ်ညါတဖၣ်အဂီၢ်, တၢ်မၤလိလၢပမၤလိတ့ၢ်လံာ်တဖၣ်ပကထံၣ်ဘၣ်ကဒါက့ၢ်တဘျီဘၣ်တဘျီလီၤ. ပကတီၢ်န့ၢ်တၢ်မၤလိတဖၣ်အံၤလၢပသးပူၤဒီးပကကဲထီၣ်ပူၤမၤလိတဖၣ်လၢအစဲးနီၤလၢပကမၤသကိးခရံာ်အတၢ်မၤဒီးတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အဂီၢ်လီၤ.